

BIURO KONSTRUKCYJNO - BUDOWLANE

bonitas

STAROSTWO POWIATOWE
59-300 Lubin
ul. Jana Kilinskiego 12b

PROJEKT BUDOWLANY

REMONT KOŚCIOŁA P.W. MATKI BOŻEJ BOLESNEJ W CHRÓSTNIKU

OBIEKT	BUDYNEK SAKRALNY - KATEGORIA X
ZABYTEK	Wpisany do rejestru zabytków pod nr A/1464/835/L z dnia 16.02.1990 r.
ADRES	Chróstnik 86, 59-311 Chróstnik
DZIAŁKA	Dz. 255 obręb 0003 Chróstnik, Gmina Lubin (obszar wiejski)

INWESTOR	PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA P.W. MATKI BOŻEJ BOLESNEJ W CHRÓSTNIKU
ADRES	Chróstnik 86a, 59-311 Chróstnik

JEDNOSTKA PROJEKT	BONITAS Juliusz Bończak
ADRES	Państw Legnicki 10E, 59-216 Kunice
KONTAKT	Tel. +48 500 274 942, biuro@bonitas.pl

DECYZJĘ POZWOLENIA NA BUDOWĘ WYDANO
Lubin, dnia 12.10.2021
Nr sprawy DAN 6740 823.102-2
podpis.....

BRANŻA	IMIĘ I NAZWISKO, UPRAWNIENIA	PODPIS
PROJEKTANT ARCHITEKTURA	mgr inż. arch. Wojciech SIERADZKI uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej nr 59/07/DOIA	MGR INŻ. ARCH. WOJCIECH SIERADZKI Uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej nr 59/07/DOIA
OPRACOWAŁ KONSTRUKCJA	inż. Juliusz BOŃCZAK Uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej nr 3/DOS/14	inż. Juliusz BOŃCZAK uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej do projektowania bez ograniczeń nr 3/DOS/14

Strona tytułowa składa się z 3 stron. Spis zawartości znajduje się na 3 stronie.

Data opracowania: 15 marzec 2021

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 34 ust. 3d pkt 3 ustawy Prawo Budowlane (Dz.U.2020.1333 z późniejszymi zmianami) oświadczam, że niniejszy projekt

REMONT KOŚCIOŁA P.W. MATKI BOŻEJ BOLESNEJ W CHRÓSTNIKU

Na działce nr 255, obręb 0003 Chróstnik

został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z zasadami wiedzy technicznej.

Na podstawie Art. 20 ust. 2 i ust.3 pkt 2 ustawy Prawo Budowlane przedmiotowy obiekt nie podlega obowiązkowi sprawdzenia.

PROJEKTANCI

ARCHITEKT

MGR INŻ. ARCH. WOJCIECH GIERMOZIO
Uprawnienia budowlane do projektowania
bez ograniczeń w specjalności architektonicznej
nr ewid. 58/07/DZIA

.....
(podpis)

KONSTRUKTOR

inż. Juliusz BŁŃCZAK
uprawnienia budowlane w specjalności
konstruktorskiej budowlanej
do projektowania bez ograniczeń
nr 3/DOŚ/14

.....
(podpis)

Data opracowania: 15 marzec 2021

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 34 ust. 3d pkt 3 ustawy Prawo Budowlane (Dz.U.2020.1333 z późniejszymi zmianami) oświadczam, że niniejszy projekt

REMONT KOŚCIOŁA P.W. MATKI BOŻEJ BOLESNEJ W CHRÓSTNIKU

Na działce nr 255, obręb 0003 Chróstnik

został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z zasadami wiedzy technicznej.

Na podstawie Art. 20 ust. 2 i ust.3 pkt 2 ustawy Prawo Budowlane przedmiotowy obiekt nie podlega obowiązkowi sprawdzenia.

PROJEKTANCI

ARCHITEKT

MGR INŻ. ARCH. WŁODZIMIR SIEMIOŃCZAK
Uprawnienia budowlane do projektowania
bez ograniczeń w specjalności architektonicznej
nr ewid. 59/07/DDA

.....
(podpis)

KONSTRUKTOR

inż. Juliusz BŁĘCZAK
uprawnienia budowlane w specjalności
konstrukcyjno-budowlanej
do projektowania bez ograniczeń
nr 3/DDŚ/14

.....
(podpis)

Data opracowania: 15 marzec 2021

II SPIS ZAWARTOŚCI

I	OŚWIADCZENIA PROJEKTANTÓW	1
II	SPIS ZAWARTOŚCI	2
III	PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU	3
1.	PRZEDMIOT INWESTYCJI I CEL OPRACOWANIA	4
2.	PODSTAWA OPRACOWANIA	4
3.	ZAKRES OPRACOWANIA	4
4.	ISTNIEJĄCY STAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU	4
5.	PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE TERENU	5
6.	ZESTAWIENIE POWIERZCHNI	5
7.	INFORMACJA O OCHRONIE ZABYTKÓW	5
8.	DANE OKREŚLAJĄCE WPŁYW EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ	6
9.	INFORMACJE I DANE O CHARAKTERZE I CECHACH ISTNIEJĄCYCH I PRZEWIDYWANYCH ZAGROŻEŃ DLA ŚRODOWISKA ORAZ HIGIENY I ZDROWIA UŻYTKOWNIKÓW PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH I ICH OTOCZENIA W ZAKRESIE ZGODNYM Z PRZEPISAMI ODREBNYMI	6
10.	WARUNKI GEOTECHNICZNE	6
11.	OBSZAR ODDZIAŁYWANIA OBIEKTU	6
12.	PODSTAWOWE DANE OBIEKTU	6
13.	WYBURZENIA	6
14.	OCHRONA P.POŻ.	6
IV	OPIS TECHNICZNY REMONTU	7
1.	REMONT TYNKÓW WEWNĘTRZNYCH ORAZ MALOWANIE WNĘTRZA KOŚCIOŁA	7
2.	REMONT ELEWACJI	7
2.1.1	Remont elewacji	7
3.	REMONT WNĘTRZA WIEŻY	9
3.1	Remont stropów drewnianych wieży	9
3.2	Remont schodów wieży	10
3.3	Wykończenie ścian wnętrza wieży	12
3.4	Remont stolarki okiennej wieży	13
3.4.1	01 – okna I poziomu wieży (III poziom całego kościoła) – 3 sztuki	13
3.4.2	02 – Okiennice II poziomu wieży (IV poziomu kościoła) – 3 sztuki	13
3.4.3	D1 – wewnętrzne drzwi na poddasze kościoła	14
3.5	Remont zewnętrznej stolarki drzwiowej – 4 sztuki	15
1.	WZMOCNIENIE KONSTRUKCJI ŚCIAN	17
V	CZĘŚĆ RYSUNKOWA	17
VI	WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	18

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
59-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

III PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU

1. PRZEDMIOT INWESTYCJI I CEL OPRACOWANIA

Celem opracowania jest wykonanie dokumentacji projektowej w zakresie niezbędnym dla uzyskania pozwolenia konserwatora zabytków oraz pozwolenia na budowę dla inwestycji polegającej na remoncie obiektu sakralnego. Zakres opracowania nie wykracza poza obrys budynku i nie ingeruje w obecne zagospodarowanie terenu.

2. PODSTAWA OPRACOWANIA

- Umowa ze zleceniodawcą;
- Dokumentacja fotograficzna;
- Wizja lokalna;
- Informacje przekazane od zleceniodawcy;
- przepisy budowlane:
  - o [1] ustawa z dnia 07.07.1994r. - Prawo Budowlane (Dz.U.1994.89.414 z późn. zm.)
- normy
  - o PN-B-02000:1982 - Obciążenia budowli. Zasady ustalania wartości,
  - o PN-B-02001:1982 - Obciążenia budowli. Obciążenia stałe,
  - o PN-B-02003:1982 - Obciążenia budowli. Podstawowe obciążenia technologiczne i montażowe,
  - o PN-B-02010:1980 oraz Az1:2006 - Obciążenia w obliczeniach statycznych - Obciążenie śniegiem.
  - o PN-B-02011:1977 oraz Az1:2009 - Obciążenia w obliczeniach statycznych - Obciążenie wiatrem.
  - o PN-B-03150:2000 oraz Az1:2001, Az2:2003, Az3:2004 - Konstrukcje drewniane. Obliczenia statyczne i projektowanie.
  - o PN-B-03200:1990 - Konstrukcje stalowe. Obliczenia statyczne i projektowanie.
- inwentaryzacja, ocena stanu technicznego istniejącego obiektu
- materiały z zasobu archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków delegatura w Legnicy

3. ZAKRES OPRACOWANIA

Zakres opracowania obejmuje:

- inwentaryzacja budowlana obiektu
- ocena stanu technicznego
- projekt remontu w zakresie:

Wzmocnienia konstrukcyjne ścian

Remont tynków wewnętrznych i malowanie kościoła

Remont stropów drewnianych i schodów wieży

Remont elewacji - tynki zewnętrzne i malowanie

Remont zewnętrznej stolarki drzwiowej i okiennej

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
50-220 Legnica, ul. Zamkowa

4. ISTNIEJĄCY STAN ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Obiekt znajduje się na działce zlokalizowanej przy drodze powiatowej, ogrodzonej murem pełnym. Wjazd istniejący w narożniku południowo-wschodnim, zamykany bramą. Istnieją dwa dojścia piesze na teren kościoła, jedno przy bramie wjazdowej, drugie od strony zachodniej.

Działka zabudowana budynkiem kościoła, który jest zorientowany dłuższym bokiem równolegle do drogi, na osi wschód-zachód, oraz budynkiem plebanii w części wschodniej działki. Dojazd i parking -

nawierzchnia szutrowa, natomiast wokół kościoła znajduje się ciąg pieszy utwardzony kostką betonową.

Na działce znajduje się uzbrojenie w sieci wod-kan, gazową, elektroenergetyczną oraz telekomunikacyjną.

5. PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Projekt nie przewiduje zmian w zagospodarowaniu terenu, z wyjątkiem zamiany opaski betonowej na żwirową oraz zbitcia istniejącej nawierzchni betonowej i wprowadzenia w tym miejscu trawnika, zgodnie z rysunkiem P.01.

6. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI

Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej o 42 m².

7. INFORMACJA O OCHRONIE ZABYTKÓW

Obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr ~~A/1464/835/L~~ z dnia 16.02.1990 r.

Według tradycji pierwszy kościół w Chróstniku (niem. Brauchitschdorf) miał powstać już w 1135 roku, a w 1222 roku uzyskał on uprawnienia parafialne.

Świątynia ta miała zostać zniszczona wraz z osadą w kwietniu 1241 roku przez jeden z zagonów mongolskich, który dotarł w te okolice po bitwie na Dobrym Polu pod Legnicą. Jednak pierwsza oficjalna wzmianka o tutejszym kościele pochodzi dopiero z 1335 roku. Około 1715 roku kościół poddano gruntownej renowacji i przebudowie w obowiązującym wówczas stylu barokowym.

Obecnie jest to jednonawowa budowla zorientowana, wzniesiona z cegły na rzucie prostokąta, z niewydzielonym prezbiterium. Od strony zachodniej do korpusu świątyni przylega masywna wieża o rzucie prostokątnym w parterze, która górą przechodzi w rzut oktagonalny (ośmioboczny). Na osi północ – południe do części nawowej dobudowane są liczne przybudówki, z których jedna jest półcyldryczną kruchtą sięgającą pod gzyms okapowy. Cały obiekt wzmocniony jest licznymi przyporami narożnymi i bocznymi. Świątynia przykryta jest dwuspadowym dachem z blachy powlekanej (pierwotnie ceramicznym), podobnie jak pulpity, dwuspadowe i płaskie dachy przybudówek. Płaskim dachem przykryta jest również wieża. Wykrój i forma otworów okiennych, i drzwiowych oraz ich dekoracja wskazują na pochodzenie z okresu przebudowy obiektu w XIX wieku. W dosyć skromnym wnętrzu świątyni zachowały się sklepienia krzyżowe i kolebkowe z lunetami oraz barokowy prospekt organowy wykonany w drewnie około 1770 roku. W przedsionku kościoła zachował się całopostaciowy renesansowy nagrobek kamienny dziecka (Heleny von Brauchitsch), szesnastowieczne całopostaciowe kamienne nagrobki Katarzyny i Matgorzaty von Brauchitsch oraz barokowy nagrobek pastora J. F. Frosta z 1743 roku.

źródło Henryk Rusewicz

Historia prac budowlanych:

- Pierwsze wzmianki 1335r
- Około roku 1715 – gruntowna renowacja i przebudowa;
- XIXw – przebudowa obiektu;
- Wiek XX na tynku wieży oznaczone są daty: 1910, 1943, 1945, 1947, w których prawdopodobnie przeprowadzano prace remontowe. Nie wiadomo dokładnie czego dotyczyły;
  - 1977r – zniszczenie dachu wieży przez wiatr
  - 1986-1988r – wykonanie remontu kościoła prawdopodobnie przez pana Dariusza Hapija polegającego na:
    - Wykonaniu nowego dachu wieży, przebudowano konstrukcję hełmu na stalową, zastosowano deskowanie pełne oraz krycie blachą stalową ocynkowaną
    - pokrycie dachu głównego krytego wówczas dachówką ceramiczną zostało uzupełnione i naprawione.
    - Nastąpiło skucie tynku na 80-90% powierzchni ścian zewnętrznych i wykonanie nowych tynków cementowych nakrapianych na całej powierzchni ścian i gzymsów oraz pomalowanie elewacji w kolorze białym farbą emulsyjną;
    - Wykonano remont stolarki okiennej (częściowo wymieniono) i drzwiowej oraz remont stopni drewnianych;

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
69-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

- wykonano wzmocnienie sklepienia ceglanego nawy głównej (Zdj.6) poprzez wykonanie żeber żelbetowych,
  - wykonano ściągi $\varnothing 32$ sprężane śrubami rzymskimi (Zdj.7) poprzeczne przy nawie głównej.
  - Wykonano ściągi wzmacniające wieże po stronie elewacji na dwóch poziomach przy gzymsach zakryte tynkiem. Ściągi wykonane z płaskowników 60x8 połączone śrubami rzymskimi M-32.
  - Wykonano malowanie wnętrza świątyni w kolorach jasnych i białym farbami klejowymi.
  - Wykonano opaskę betonową o szerokości 50cm i gr.15cm wokół budynku kościoła z betonu B15 mającej zabezpieczyć ściany przed wodą opadową.
  - Wykonano instalację odgromową;
  - Wymieniono obróbki blacharskie w 80%;
  - Naprawiono drewniane podłogi chóru i przybudówek;
  - Wykonano wzmocnienia niektórych nadproży poprzez osadzenie stalowych kątowników;
    - 1997r - wykonanie remontu dachu głównego kościoła wraz z wymianą dachówki na blachodachówkę oraz zakotwienie wiązarów głównych do ścian.
    - 2006r - wykonanie instalacji alarmowej.
    - 2009r - wykonanie drenażu wokół budynku kościoła
- źródło materiałów archiwalne WUOZ delegatura w Legnicy

8. DANE OKREŚLAJĄCE WPŁYW EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

Nie dotyczy

9. INFORMACJE I DANE O CHARAKTERZE I CECHACH ISTNIEJĄCYCH I PRZEWIDYWANYCH ZAGROZEŃ DLA ŚRODOWISKA ORAZ HIGIENY I ZDROWIA UŻYTKOWNIKÓW PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH I ICH OTOCZENIA W ZAKRESIE ZGODNYM Z PRZEPISAMI ODRĘBNYMI

Nie dotyczy

10. WARUNKI GEOTECHNICZNE

Nie ma potrzeby wykonania badań geotechnicznych ponieważ budynek jest obiektem istniejącym. Nie projektuje się nowych budynków w ramach tej inwestycji.

11. OBSZAR ODDZIAŁYWANIA OBIEKTU

Remont obiektu, będącego przedmiotem opracowania, nie zmienia obszaru oddziaływania obiektu. Obszar oddziaływania nie wykracza poza granicę działki.

12. PODSTAWOWE DANE OBIEKTU

Długość - ok. 29,80 m

Szerokość-ok. 22,22 m

Wysokość do okapu dachu głównego - około 8,07 m

Wysokość do okapu wieży - około 24,07 m

Powierzchnia zabudowy - 466,3 m²

13. WYBURZENIA

Nie dotyczy.

14. OCHRONA P.POŻ.

Sytuacja istniejąca, nie wprowadzamy zmian funkcji obiektu ani w zagospodarowaniu terenu.

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
59-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

IV OPIS TECHNICZNY REMONTU

1. REMONT TYNKÓW WEWNĘTRZNYCH ORAZ MALOWANIE WNETRZA KOŚCIOŁA

Przed przystąpieniem do prac remontowych należy wykonać badania stratygraficzne wnętrza kościoła, które będą podstawą do podjęcia decyzji co do kolorystyki wnętrza.

Zgodnie z branżą konstrukcyjną i oceną stanu technicznego należy wykonać wzmocnienia ścian w miejscach spękań –wg branży konstrukcyjnej.

Tynki w obrębie cokołu wymagają generalnego remontu. Prawdopodobne przyczyny odspajania się powłoki malarskiej i degradacji tynku w obrębie cokołu należy upatrywać w wykonanych wcześniej naprawach powłoki tynkarskiej zaprawą cementową i gipsową oraz malowanie nieodpowiednią farbą. Odprowadzenie wilgoci ze ścian w patii cokołowej jest dodatkowo utrudnione przez betonową opaskę przy ścianie zewnętrznej, oraz posadzkę wnętrza wykończoną płytkami lastriko.

W pasie przyziemia należy skuć tynki na wysokość obecnej lamperii (mniej więcej do wysokości baz lizen – ± 1 m). Następnie należy:

- położyć na okres np.: 2 miesięcy traconą zaprawę wapienną o zwiększonej powierzchni wewnętrznej – dodatek perlitu i bardzo drobnych piasków np.: mączki skaleniowej, mączki marmurowej itp. –pow. – 161 m²
- następnie skuć zaprawę traconą – pow. – 161 m²
- następnie wzmocnienie powierzchni, uzupełnienie ubytków oraz założenie tynków renowacyjnych w systemie firmy KEIM Porosan-Trass – pow. – 161 m²

UWAGA: w czasie prac renowacyjnych należy zapewnić wietrzenie kościoła, a w razie potrzeby można wspomagać je przemysłowym osuszaczem powietrza lub podniesieniem temperatury we wnętrzu

We wnętrzu znajdują się kamienne epitafia, które należy zabezpieczyć na czas remontu.

Pozostałe ściany po naprawieniu tynków wytącznie w miejscu spękań i odspojen, wnętrze malować farbami mineralnymi np. keim eksklusive zgodnie z zaleceniami producenta.

Należy ukryć instalacje elektryczne biegnące na powierzchni ścian.

Kolorystyka ostatecznie będzie określona na podstawie badań stratygraficznych wykonanych przez mgr historii sztuki.

W przypadku braku śladu pierwotnej kolorystyki zaleca się zastosować barwy zgodnie z rysunkiem.

2. REMONT ELEWACJI

2.1.1 Remont elewacji

Zgodnie z oceną stanu technicznego obecne tynki zewnętrzne są wtórne, z dużą zawartością cementu, wykonane zostały po całkowitym usunięciu pierwotnych, oryginalnych tynków.

Ściany wymagają wzmocnień – zgodnie z oceną stanu technicznego oraz branżą konstrukcyjną.

Powstałe w górnej części ścian podłużnych naprężenia rozciągające powodujące rysy na sklepieniach wnek okiennych na elewacji powinny zostać wyeliminowane poprzez wprowadzenie ściąągów stalowych. Przed przystąpieniem do prac remontowych zaleca się zbadanie przyczepności tynku cementowego do konstrukcji ściany świątyni i podjąć decyzję o jego naprawie bądź

wymianie na wapienny lub wapienno--cementowy. Podczas prac remontowych, należy skuć tynk w obrębie wszystkich zarysowań i ewentualne pęknięcia cegieł wypełnić zaprawą.

Przed pracami związanymi z remontem elewacji należy zdemontować lub zabezpieczyć wszelkie elementy typu: instalacje, okna, parapety i opierzenia. Rynny i rury spustowe demontować partiami. W miarę możliwości ukryć w tynku instalacje elektryczne

Należy na całej elewacji ujednolicić strukturę tynku, skuwając fragmenty znajdujące się na elewacji południowej i północnej (zaznaczono na rysunku) a następnie nakładając nowe tynki, w nawiązaniu do pozostałych.

Opierzenia przypór:

Obecne opierzenia przypór na elewacji wschodniej, mimo tego że nawiązują do wykończenia dachu głównego, nie wyglądają estetycznie. Należy zdemontować obecne opierzenia, oraz daszek nad epitafium elewacji wschodniej i zastosować dachówkę karpiówkę, matową, kolor naturalny, grubości 1,4-1,5 cm, układaną w koronkę, mocowaną na zaprawę wapienną bezpośrednio do powierzchni skośnej przypór. Na brzegach zastosować zwykłą dachówkę (nie stosować współczesnych dachówek brzegowych) i wykończyć estetycznie tynkiem cementowo-wapiennym. Daszek nad epitafium należy zastąpić dachówką karpiówką osadzoną w murze.

Kolor dachówki – zbliżony do obecnej blachodachówki.

Opaska betonowa : – należy zdemontować opaskę betonową wraz z nawierzchniami betonowymi. Opaskę zastąpić opaską żwirową jak na rys. P.01 (plan sytuacyjny) a zbitę nawierzchnię betonową należy zamienić na teren zielony zgodnie z rys. P.01.

Ściany:

Skucie tynków elewacji wyłącznie w miejscach odspojenia i spękań oraz w celu wykonania wzmocnień konstrukcyjnych (szacuje się wstępnie około 10 % powierzchni elewacji),

Na rysunkach elewacji zaznaczono jeszcze dodatkowe miejsca na elewacji północnej i południowej, gdzie tynk ma inną strukturę niż pozostałe tynki. W tych miejscach także należy zbić tynki. Mycie zwykłe całości elewacji.

Nałożenie nowych tynków wapienno – cementowych (tylko w miejscach gdzie zostały skute) z przewagą wapnia, grubości oraz struktury takiej jak tynki istniejące – około 3 cm.

Gruntowanie preparatem gruntującym, wzmacniającym podłoże na bazie wody. Świeże tynki należy gruntować po wyschnięciu.

Malowanie całości elewacji farbą mineralną np. firmy KEIM , seria „EXCLUSIV” bez zawartości bieli tytanowej – kolorystyka w pierwszej kolejności na podstawie badań stratygraficznych lub w ostateczności zgodnie z rysunkami.

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNIE
59-220 Legnica, ul. Zamkowy

UWAGA: W przypadku znalezienia śladów poprzednich warstw wykończeniowych należy wykonać dodatkowe badania stratygraficzne.

– należy wykonać opaskę żwirową szerokości 50 cm z zastosowaniem obrzeża trawnikowego wtopionego.

Na elewacji znajdują się kamienne epitafia, które należy zabezpieczyć na czas remontu.

Przy okazji remontu elewacji należy ukryć wszelkie instalacje elektryczne.

3. REMONT WNETRZA WIEŻY

UWAGA:

Przy remoncie elementów konstrukcyjnych wieży należy w maksymalnym stopniu zachować oryginalne drewniane elementy oraz zachować tradycyjne sposoby ich łączenia. Skorodowane elementy w miarę możliwości ociosać, oskrobać, zastosować nadbitki ewentualnie wymieniać przegniłe części z zastosowaniem połączeń ciesielskich.

Wszystkie konstrukcyjne elementy drewniane wieży należy zabezpieczyć przed ogniem, owadami, grzybami i pleśniami poprzez kilkukrotne malowanie impregnatem FOBOS M-4 zgodnie z zaleceniami producenta.

3.1 Remont stropów drewnianych wieży

Poziom III (+6,88)

Podłoga drewniana na legarach, opartych na sklepieniu.

Podłoga nadaje się do remontu, część elementów do naprawy lub wymiany na deski o tych samych parametrach – wymiar i rodzaj drewna

Obudowa miechów organowych – elementy drewniane do naprawy i uzupełnienia.

Elementy drewniane po oczyszczeniu i przeszlifowaniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M4

Poziom IV (+11,58)

Strop wsparty na drewnianych podciągach o przekroju około 20/30, na których oparte są 4 belki stropowe (20/27 cm). Podłoga z desek grubości 5 cm.

Elementy drewniane stropu – zaatakowane przez owada z rodziny kołatkowatych a na deskach stropowych widoczne są porosty pleśni i grzyba.

Część elementów podłogi do naprawy lub wymiany na deski o tych samych parametrach – wymiar i rodzaj drewna.

Elementy zaatakowane przez pleśń i grzyby należy oczyścić.

Elementy drewniane zaatakowane przez kołatka zabezpieczyć środkiem XILIX. Wszystkie elementy drewniane po oczyszczeniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M4.

Poziom V (+16,75)

Strop tego poziomu drewniany, konstrukcja główna składa się z 2 podciągów (20x35cm), na których oparte są 4 belki stropowe (20x27) spięte dodatkowo prętami stalowymi i stężone poprzecznie wymianami drewnianymi. Podłoga wykonana z desek gr. 5 cm. Na deskach stropowych widoczne są porosty pleśni i grzyba.

Część elementów podłogi do naprawy lub wymiany na deski o tych samych parametrach – wymiar i rodzaj drewna.

Elementy zaatakowane przez pleśń i grzyby należy oczyścić.

Konstrukcja dzwonnicy – drewno oczyścić, przeszlifować.

Wszystkie elementy drewniane po oczyszczeniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M4.

Poziom VI (+20,68)

Strop tego poziomu drewniany, konstrukcja główna składa się z 1 ukośnego podciagu (22x35cm), na którym oparte są 4 belki stropowe (20x23). Podciąg skośny utwierdzony jest w ścianach zewnętrznych za pomocą kotwy stalowej i stanowi stężenie tej części wieży (Zdj.55). Podłoga wykonana jest z desek gr. 3cm.

Na niektórych deskach stropowych widoczne są białe przebarwienia sugerujące początki porostu grzyba, jednak deski poddają się mocnym ugięciom podczas ich użytkowania, zaleca się dokładną ocenę desek i ewentualnie ich wymianę.

Część elementów podłogi do naprawy lub wymiany na deski o tych samych parametrach – wymiar i rodzaj drewna.

Elementy zaatakowane przez pleśń i grzyby należy oczyścić.

Wszystkie elementy drewniane po oczyszczeniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M4.

Dach wieży

Płaski stożkowy, o konstrukcji stalowej z deskowaniem pełnym, papą, kryty blachą płaską.

Konstrukcja stalowa dachu wykazuje powierzchniową korozję, nie stwierdzono nadmiernych ugięć, wybożeń, ani pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji dachu. Brak widocznych na tym poziomie oznak działalności owada z rodziny kotłakowatych. Konstrukcję drewnianą należy poddać bieżącej konserwacji.

Wszystkie elementy drewniane po oczyszczeniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M4.

Elementy stalowe oczyścić z warstw farby olejnej przy pomocy chemicznego rozpuszczalnika do farb, następnie oczyścić z rdzy przy pomocy środka do odrdzewiania, zabezpieczyć farbą minią a następnie farbą do metalu do zastosowania zewnętrznego w kolorze brązowym matowym.

3.2 Remont schodów wieży

Wszystkie elementy schodów przeznaczone do remontu lub wymiany na elementy o identycznych wymiarach z zastosowaniem tego samego rodzaju drewna.

Elementy drewniane zainfekowane przez kotłaka należy powlec środkiem owadobójczym np.

XILIX – wykonanie wyłącznie przez profesjonalną firmę.

Wszystkie konstrukcyjne elementy drewniane schodów wieży należy zabezpieczyć przed ogniem, owadami, grzybami i pleśniami poprzez kilkukrotne malowanie impregnatem FOBOS M-4 zgodnie z zaleceniami producenta.

Schody 1 – POZIOM III

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
59-200 Legnica, ul. Zamkowa 2

Schody drabiniaste, załamane mniej więcej w połowie. Policzki konstrukcyjne – jeden wsparty pośrednio na słupku, który jednocześnie stanowi konstrukcję dla poręczy balustrady, drugi biegnący przy ścianie – prawdopodobnie jest w niej zakotwiony. Drewno niemalowane.

Szerokość schodów razem z policzkami – 105 cm, wysokość 470 cm

Policzki grubości 8 cm; 22 stopnie szerokości 21 cm, grubość 2,5 cm, prosta poręcz balustrady po lewej stronie biegu

Stopnie – do wymiany w 30% na elementy o tym samym wymiarze i profilu. Potęczenia konstrukcyjne oraz kotwienie policzka biegnącego przy ścianie – do naprawy.

Całość schodów po naprawieniu, oczyszczeniu i przeszlifowaniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M-4.

Schody 2 – POZIOM IV

Schody bardzo podobne do tych z poziomu III

Schody drabiniaste, załamane mniej więcej w połowie. Policzki konstrukcyjne – jeden wsparty pośrednio na słupku, który jednocześnie stanowi konstrukcję dla poręczy balustrady, drugi biegnący przy ścianie – prawdopodobnie jest w niej zakotwiony. Drewno niemalowane.

Szerokość schodów razem z policzkami – 88 cm, wysokość 517 cm

Policzki grubości 8 cm; 23 stopnie szerokości 22 cm, grubość 2,5 cm, prosta poręcz balustrady po lewej stronie biegu

Stopnie – do wymiany w 30% na elementy o tym samym wymiarze i profilu. Potęczenia konstrukcyjne oraz kotwienie policzka biegnącego przy ścianie – do naprawy. Balustrady na poziomie górnego stropu – do całkowitej naprawy z zastosowaniem elementów o tych samych przekrojach co oryginalne słupki i poręcze.

Całość schodów po naprawieniu, oczyszczeniu i przeszlifowaniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M-4.

Schody 3 – POZIOM V

Schody w kształcie litery L z podestem

Szerokość schodów razem z policzkami- 88 cm, wysokość 393 cm

Stopnie- do wymiany w 10% na elementy o tym samym wymiarze i profilu. Połączenia konstrukcyjne niektórych elementów - do naprawy, wzmocnienia. Elementy balustrady w górnym biegu - do uzupełnienia.

Całość schodów po naprawieniu, oczyszczeniu i przeszlifowaniu zabezpieczyć środkiem FOBOS M-4.

3.3 Wykończenie ścian wnętrza wieży

Ściany wnętrza wieży są pokryte tynkiem wapienno-piaskowym z utrwalonymi w tynku historycznymi napisami. Ze względu na zabytkowy charakter wykończenia ścian wnętrza wieży, wszelkie działania związane z naprawą tynków wieży musi wykonać konserwator z uprawnieniami, na podstawie wcześniej zatwierdzonego programu prac konserwatorskich.

W niniejszym opracowaniu nie przewiduje się remontu tynków wewnętrznych wieży.

WOJEWÓDZKI OŚRODEK
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
69-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

3.4 Remont stolarki okiennej wieży

3.4.1 01 – okna I poziomu wieży (III poziom całego kościoła) – 3 sztuki

Okna jednoskrzydłowe, podział szprosami na 6 pól. Okna w złym stanie technicznym. Szklenie wybrakowane, częściowo zastąpione siatką PCV – jak na zdjęciu.

Okna przeznaczone do remontu. Elementy drewniane częściowo do odtworzenia na podstawie elementów zachowanych. Szklenie do uzupełnienia – szklenie pojedyncze szkłem gładkim bezbarwnym. Okucia do renowacji i uzupełnienia.

Kolor stolarki dobrać na podstawie badań stratygraficznych

Parapety należy ukształtować ze spadkiem na zewnątrz, wykończenie zaprawa cementowo-wapienna zatarta na gładko.

3.4.2 02 – Okiennice II poziomu wieży (IV poziomu kościoła) – 3 sztuki

Otwory okienne zakończone łukiem zamykane są za pomocą okiennic z niewielkim otworem doświetlającym zabezpieczonym siatką PCV. Okiennice osadzone w prostokątnych ościeżnicach z krawędziaków. Zachowała się jedna okiennica, która nadaje się do naprawy, ale będzie mogła być wzorcem dla pozostałych.

Należy naprawić zachowaną okiennicę oraz na jej podstawie odtworzyć pozostałe. Zamiast siatki PCV należy zastosować siatkę stalową o drobnych oczkach. Kolorystyka na podstawie badań stratygraficznych.

WOJEWODZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
69-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

3.4.3 D1 – wewnętrzne drzwi na poddasze kościoła

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
59-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

Drzwi z desek mocowanych do dwóch ślemion konstrukcyjnych. Zawiasy kute, stalowe. Brak zamykania. Obite blachą.

Część desek wybrakowana. Blacha skorodowana – nadaje się do wymiany.

Po naprawieniu, wymianie elementów drewnianych drzwi malować środkiem FOBOS M4.

Obić nowa blachą ze stali ocynkowanej.

3.5 Remont zewnętrznej stolarki drzwiowej – 4 sztuki

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
69-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

Wszystkie drzwi zewnętrzne – współczesne, z drewna iglastego, powłoki malarskie w złym stanie, niektóre elementy drewniane do naprawy, okucia współczesne.

Wszystkie drzwi zewnętrzne poddać renowacji, drewno odczyścić, odgrzybić, uzupełnić ubytki drewna kitem z dodatkiem pyłu drzewnego w kolorystyce dostosowanej do oryginału, w razie potrzeby wymienić elementy na ten sam rodzaj drewna i wymiar, zaimpregnować newralgiczne miejsca, zabezpieczyć końcowo farbą kryjącą do drewna, do zastosowania zewnętrznego zabezpieczającą stolarkę zewnętrzną przed wilgocią, przed sinizną, zgnilizną, przed pleśniami i glonami.

Końcowy efekt kolorystyczny – zbliżony do istniejącej wymienionej współczesnej stolarki.

**WOJEWODZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW**
we Wrocławiu
DELEGATURA W LEGNICY
59-220 Legnica, ul. Zamkowa 2

1. WZMOCNIENIE KONSTRUKCJI ŚCIAN

Projektuje się ściągi stalowe ze stali ST3SX $\varnothing 25$ spinające ściany budynku głównego na elewacji północnej i południowej pod gzymssem w poziomie ok.+8,62 oraz na elewacji wschodniej o 15cm niżej w poziomie +8,47

Lokalizacja ciągów została pokazana a rysunkach.

Istniejące ściągi – podczas remontu elewacji zakotwienia tych ciągów należy poddać oględzinom i ocenie ich stanu. Należy zweryfikować połączenia ciągów z blachą kotwiącą na elewacji, ocenić stan blachy i śrub.

Sposób kotwienia ciągów pokazano na rysunkach.

Ściągi nawy głównej w narożnikach są połączone na stałe z kątownikiem narożnym poprzez spawanie spoiną gr. 10mm. Napięcie tych ciągów zrealizowane będzie za pomocą śrub rzymskich zastosowanych w środku rozpiętości ciągów, po osiągnięciu pełnej wytrzymałości zaprawy na której zamontowane będą kątowniki narożnikowe dokręcić należy śruby momentem 1kNm.

Dodatkowo projektuje się wzmocnienie ścian w miejscach zarysowania (jak pokazano na rysunkach konstrukcyjnych), poprzez wkucie w co szóstą spoinę wsporczej (poziomej) bruzdy o głębokości ok.10cm i osadzeniu w niej pręta $\varnothing 6$ długości min. 1m na odcinku występowania rys. Pręty należy sytuować symetrycznie względem pęknięcia po 50cm z każdej strony rysy. Pręt osadzać na zaprawie cementowej.

V CZĘŚĆ RYSUNKOWA

NR RYS	NAZWA	SKALA
ARCHITEKTURA		
P.01	PLAN SYTUACYJNY	1:500
I.01	RZUT PRZYZIEMIA – POZIOM I	1:100
I.02	RZUT – POZIOM II	1:100
I.03	RZUT – POZIOM III	1:200
I.04	RZUT – POZIOM IV	1:100
I.05	RZUT – POZIOM V	1:100
I.06	RZUT – POZIOM VI	1:100
I.07	PRZEKRÓJ B-B	1:100
I.08	PRZEKRÓJ A-A	1:100
I.09	ELEWACJA PÓŁNOCNA	1:100
I.10	ELEWACJA POŁUDNIOWA	1:100
I.11	ELEWACJA WCHODNIA	1:100
I.12	ELEWACJA ZACHODNIA	1:100
KONSTRUKCJA		
K.01	NAPRAWA ŚCIAN – ELEWACJA PÓŁNOCNA	1:100
K.02	NAPRAWA ŚCIAN – ELEWACJA POŁUDNIOWA	1:100
K.03	NAPRAWA ŚCIAN – ELEWACJA WSCHODNIA	1:100
K.04	LOKALIZACJA ŚCIAGÓW-RZUT POZIOM III	1:100
K.05	SZCZEGÓŁ WYKONANIA ŚCIĄGU	1:5
K.06	SZCZEGÓŁ WYKONANIA ŚCIĄGU 2 – WIEŻY	1:5

VI WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

NR ZAŁ.	TREŚĆ	PISMO/ OPRACOWANIE
Z1	Kopia uprawnień oraz zaświadczenie o przynależności do izby projektanta architektury	
Z2	Kopia uprawnień oraz zaświadczenie o przynależności do izby projektanta konstrukcji	
Z3	Ocena stanu technicznego	
Z4	INFORMACJA BIOZ	
Z5	Pozwolenie WUOZ	
Z6		
Z7		

IZBA ARCHITEKTÓW
DOLNOŚLĄSKA OKRĘGOWA

OKRĘGOWA KOMISJA KWALIFIKACYJNA

L.dz. DOIA/39/2008

sygnatura akt: OKK/7131/62/07

Wrocław, dnia 07.01.2008 r.

DECYZJA

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 13 ust. 1 pkt 11 art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 156, poz. 1178 z późn. zm.), art. 11 i 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 42 z późn. zm.) oraz art. 104 i 107 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 58, poz. 1071 z późn. zm.) oraz § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. z 2006 r. Nr 83, poz. 576 z późn. zmianami),

Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna Dolnośląskiej Okręgowej Izby Architektów
stwierdza, że

Pan mgr inż. arch. Wojciech Marek Sieradzki

posiada odpowiednio wykształcenie techniczne i praktykę zawodową

i nadaje

UPRAWNIENIA BUDOWLANE

w specjalności architektonicznej do projektowania bez ograniczeń

nr ewidencyjny 59/07/DOIA

Decyzja należyta uwzględnia w całości zażalenie strony i nie wymaga uzasadnienia.

Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Izby Architektów. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej DOIA, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

Włodzisław Wilczewski - przewodniczący OKK

Leszek Link - wice przewodniczący OKK

Juliusz Modlinska - sekretarz OKK

Elzbieta Ciepielska - członek OKK

Jerzy Chmielec - członek OKK

Krzysztof Czerwikas - członek OKK

Wanda Grochocka - członek OKK

Piotr Kobielski - członek OKK

Jan Malkowski - członek OKK

**ZASADZONA
Z ORYGINAŁEM**

Wojciech Sieradzki, ul. Gen. K. Świerczewskiego 2B, 59-307 Rzeszówka
2. Pełnomocnik Nadzoru Budowlanego
3. Okręgowa Rada Izby Architektów

IZBA ARCHITEKTÓW
DOLNOŚLĄSKA OKRĘGOWA

OKRĘGOWA KOMISJA KWALIFIKACYJNA

ZASWIADCZENIE - ORYGINAL
(wypis z listy architektów)

Dolnośląska Okręgowa Rada Izby Architektów RP zaświadczają, że:

mgr inż. arch. Wojciech Marek Sieradzki

posiadający kwalifikacje zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności architektonicznej i w zakresie posiadanych uprawnień nr 59/07/DOIA, jest wpisany na listę członków Dolnośląskiej Okręgowej Izby Architektów RP pod numerem: **DS-1195**.

Członek czynny od: 06-05-2008 r.

Data i miejsce wygenerowania zaświadczenia: 04-08-2021 r. Wrocław.

Zaświadczenie jest ważne do dnia: **28-02-2022 r.**

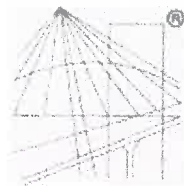
Podpisano elektronicznie w systemie informatycznym Izby Architektów RP przez:
Anna Kościuk, Przewodnicząca Okręgowej Rady Izby Architektów RP.

Nr weryfikacyjny zaświadczenia:

DS-1195-3A96-8B42-8199-4D8C

Dane zawarte w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić podając nr weryfikacyjny zaświadczenia w publicznym serwisie Internetowym Izby Architektów: www.izbaarchitektow.pl lub kontaktując się bezpośrednio z właściwą Okręgową Izbą Architektów RP.

P O L S K A
I Z B A
INŻYNIERÓW
BUDOWNICTWA

Zaświadczenie

o numerze weryfikacyjnym:

DOŚ-CGT-WAL-AFP *

Pan Juliusz Adam Bończak o numerze ewidencyjnym DOŚ/BO/0271/14
adres zamieszkania Pątnów Legnicki 10E , 59-216 Kunice
jest członkiem Dolnośląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i posiada wymagane
ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.
Niniejsze zaświadczenie jest ważne od 2021-02-01 do 2022-01-31.

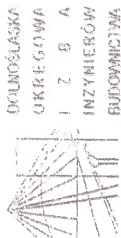
Zaświadczenie zostało wygenerowane elektronicznie i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w dniu 2021-01-13 roku przez:

Janusz Szczepański, Przewodniczący Rady Dolnośląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

(Zgodnie art. 5 ust 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2001 Nr 130 poz. 1450) dane w postaci
elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu są
równoważne pod względem skutków prawnych dokumentom opatrzonym podpisami własnoręcznymi.)

2021-01-13
2021-01-13
Juliusz Bończak

* Weryfikację poprawności danych w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić za pomocą numeru weryfikacyjnego zaświadczenia na
stronie Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa www.piib.org.pl lub kontaktując się z biurem właściwej Okręgowej Izby Inżynierów
Budownictwa.

OKRĘGOWA KOMISJA KWALIFIKACYJNA

OKK.7131-291/2013/14

Wrocław, dnia 11 czerwca 2014 r.

DECYZJA

Na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (*jednolity tekst: Dz.U. z 2013r., poz. 932, z późniejszymi zmianami*), art. 12 ust. 3, art. 13 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (*jednolity tekst: Dz.U. z 2013r., poz. 1409, z późniejszymi zmianami*) oraz art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o zmianie ustawy Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych innych ustaw (*Dz.U. Nr 163, poz. 1364*) i § 11 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (*Dz.U. Nr 83, poz. 578, z późniejszymi zmianami*), po ustaleniu, że zostały spełnione warunki w zakresie przygotowania zawodowego oraz po złożeniu egzaminu na uprawnienia budowlane z wynikiem pozytywnym

Pan Juliusz Adam Bończak

inżynier z kierunku budownictwo
urodzony dnia 11 stycznia 1973 r. w Lubinie

otrzymuje

UPRAWNIENIA BUDOWLANE
numer ewidencyjny 3/DOŚ/14

w specjalności konstrukcyjno-budowlanej
do projektowania bez ograniczeń

Pan Juliusz Adam Bończak jest uprawniony:

- W specjalności konstrukcyjno-budowlanej - na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 1 i art. 13 ust. 4 ustawy Prawo budowlane, w związku z art. 5 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o zmianie ustawy Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych innych ustaw i § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2005r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (*Dz.U. z 2005r. Nr 96, poz. 817*) - do:
- projektowania obiektu budowlanego w zakresie sporządzania projektu architektoniczno-budowlanego w odniesieniu do konstrukcji obiektu,
  - sprawdzania projektów budowlanych i sprawowania nadzoru autorskiego,
  - sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych
- bez ograniczeń w zakresie w/w specjalności.

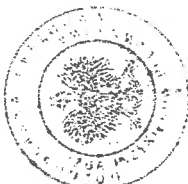
Na podstawie § 15 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 kwietnia 2006r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie - uprawnienia niniejsze uprawniają do sporządzania projektów zagospodarowania działki lub terenu w zakresie specjalności konstrukcyjno-budowlanej.

UZASADNIENIE

Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna Dolnośląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa we Wrocławiu na podstawie protokołów z przeprowadzenia kwalifikacyjnego oraz z przeprowadzonego egzaminu stwierdza, że Pan Juliusz Adam Bończak posiada wymagane prawem: wykształcenie i praktykę zawodową oraz uzyskał pozytywny wynik egzaminu - konieczne do uzyskania uprawnień budowlanych w specjalności konstrukcyjno-budowlanej do projektowania bez ograniczeń

Pouczenie

1. Zgodnie z art. 12 ust. 7 w/w ustawy Prawo budowlane - podstawę do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie stanowi wpis, w drodze decyzji, do centralnego rejestru Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz wpis na listę członków właściwej izby samorządu zawodowego, potwierdzoney zaświadczeniem wydanym przez tę izbę, z określonym w nim terminem ważności.
2. Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Krajowej Komisji Kwalifikacyjnej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa w Warszawie, za pośrednictwem Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej DOIIB we Wrocławiu w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Skład orzekający OKK

PRACOWNIA
OKRĘGOWA
IZBA INŻYNIERÓW BUDOWNICTWA
DOLNOŚLĄSKA
ul. Świdnicka 10
50-100 Wrocław

1. prof. dr inż. Kazimierz Czapliński
2. dr inż. Zofia Zwierczowska
3. mgr inż. Małgorzata Mikołajewska-Janiaczek

Otrzymują:

1. Pan Juliusz Adam Bończak
Patrów Legnicki 10E
59-216 Kunice
2. Okręgowa Rada Izby
3. Główny Inspektor
Nadzoru Budowlanego
4. a/a

OCENA STANU TECHNICZNEGO**REMONT KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. MATKI BOŻEJ BOLESNEJ
W CHRÓSTNIKU**

OBIEKT	BUDYNEK SAKRALNY KAT.X – KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI
ZABYTEK	Wpisany do rejestru zabytków pod nr A/1464/835/L z dnia 16.02.1990r.
ADRES	Chróstnik 86, 59-311 Chróstnik
DZIAŁKA	Działka nr 255, obręb 0003 Chróstnik, j.e. Gmina Lubin (obszar wiejski)

INWESTOR	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Matki Bożej Bolesnej w Chróstniku
ADRES	Chróstnik 86a, 59-311 Chróstnik

JEDNOSTKA PROJEKTOWA	BONITAS Juliusz Bończak, NIP 692-136-06-01
ADRES	Państw Legnicki 10E, 59-216 Kunice
KONTAKT	Tel. +48 603-133-031, biuro@bonitas.pl

	PROJEKTANT, UPRAWNIENIA	PODPIS
	inż. Juliusz BOŃCZAK Uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej Nr 3/DOS/14	inż. Juliusz BOŃCZAK uprawnienia budowlane w specjalności konstrukcyjno-budowlanej do projektowania bez ograniczeń nr 3/DOS/14

Data opracowania: 04 marzec 2021

1. Spis zawartości

I	STRONA TYTUŁOWA.....	1
1.	Spis zawartości.....	2
II	DANE PODSTAWOWE.....	3
1.	Cel opracowania.....	3
2.	Zakres opracowania.....	3
3.	Podstawa opracowania.....	3
4.	Przedmiot i zakres opracowania.....	3
III	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU.....	3
1.	Opis budynku i rys historyczny.....	3
2.	Opis zewnętrzny.....	4
3.	Media.....	5
4.	Wpływy eksploatacji górniczej.....	5
IV	OCENA STANU TECHNICZNEGO POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW.....	5
1.	Posadowienie i fundamenty.....	5
2.	Ściany nośne i sklepienia.....	7
2.1	Elewacja.....	7
2.2	Wnętrze.....	8
2.3	Pęknięcia i zarysowania ścian – diagnoza przyczyn.....	17
3.	Stolarka okienna i drzwiowa.....	24
4.	Obróbki blacharskie, parapety elementy zamocowane na elewacji.....	25
5.	Dach.....	25
6.	Wieża.....	26
V	PODSUMOWANIE.....	31

II DANE PODSTAWOWE

1. Cel opracowania

Niniejszą ocenę stanu technicznego wykonuje się na potrzeby wykonania dokumentacji projektu budowlanego remontu kościoła w zakresie:

- remontu elewacji,
- remontu tynków wewnętrznych,
- remontu stropów i schodów drewnianych wieży

2. Zakres opracowania

Zakres niniejszego opracowania obejmuje ocenę:

- ścian konstrukcyjnych oraz elewacji wraz z cokołem budynku kościoła;
- konstrukcji chóru;
- dachu kościoła;
- ścian konstrukcyjnych, stropów oraz dachu wieży kościoła;
- stolarki drzwiowej i okiennej;

3. Podstawa opracowania

- Umowa z inwestorem;
- Inwentaryzacja budowlana;
- Wizja lokalna i pomiary;
- Dokumentacja fotograficzna;
- Informacje przekazane od inwestora;
- przepisy budowlane:
  - o [1] ustawa z dnia 07.07.1994r. - Prawo Budowlane (Dz.U.2016.290 z późn. zm.)

4. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem opracowania jest budynek sakralny – Kościół Katolicki parafialny pod wezwaniem Matki Bożej Bolesnej w Chrótniku, zlokalizowany na działce nr 255, obręb Chrótnik, gmina Lubin, powiat lubiński.

III OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU

1. Opis budynku i rys historyczny

Kościół Katolicki parafialny pod wezwaniem Matki Bożej Bolesnej w Chrótniku wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A/1464/835/L z dnia 16.02.1990r.

Według tradycji pierwszy kościół w Chrótniku (niem. Brauchitschdorf) miał powstać już w 1135 roku, a w 1222 roku uzyskał on uprawnienia parafialne.

Świątynia ta miała zostać zniszczona wraz z osadą w kwietniu 1241 roku przez jeden z zagonów mongolskich, który dotarł w te okolice po bitwie na Dobrym Polu pod Legnicą. Jednak pierwsza oficjalna wzmianka o tutejszym kościele pochodzi dopiero z 1335 roku. Około 1715 roku kościół poddano gruntownej renowacji i przebudowie w obowiązującym wówczas stylu barokowym.

Obecnie jest to jednonawowa budowla zorientowana, wzniesiona z cegły na rzucie prostokąta, z niewydzielonym prezbiterium. Od strony zachodniej do korpusu świątyni przylega masywna wieża o rzucie prostokątnym w parterze, która górą przechodzi w rzut oktagonalny (ośmioboczny). Na osi północ – południe do części nawowej dobudowane są liczne przybudówki, z których jedna jest półcyldryczną kruchtą sięgającą pod gzyms okapowy. Cały obiekt wzmocniony jest licznymi przyporami narożnymi i bocznymi. Świątynia przykryta jest dwuspadowym dachem z blachy powlekanej (pierwotnie

ceramicznym), podobnie jak pulpitowe, dwuspadowe i płaskie dachy przybudówek. Płaskim dachem przykryta jest również wieża. Wykrój i forma otworów okiennych, i drzwiowych oraz ich dekoracja wskazują na pochodzenie z okresu przebudowy obiektu w XIX wieku. W dosyć skromnym wnętrzu świątyni zachowały się sklepienia krzyżowe i kolebkowe z lunetami oraz barokowy prospekt organowy wykonany w drewnie około 1770 roku. W przedsionku kościoła zachował się całopostaciowy renesansowy nagrobek kamienny dziecka (Heleny von Brauchitsch), szesnastowieczne całopostaciowe kamienne nagrobki Katarzyny i Małgorzaty von Brauchitsch oraz barokowy nagrobek pastora J. F. Frosta z 1743 roku.

źródło Henryk Rusewicz

Historia prac budowlanych:

- Pierwsze wzmianki 1335r
- Około roku 1715 – gruntowna renowacja i przebudowa;
- XIXw – przebudowa obiektu;
- Wiek XX na tynku wieży oznaczone są daty: 1910, 1943, 1945, 1947, w których prawdopodobnie przeprowadzano prace remontowe. Nie wiadomo dokładnie czego dotyczyły;
- 1977r – zniszczenie dachu wieży przez wiatr
- 1986-1988r – wykonanie remontu kościoła prawdopodobnie przez pana Dariusza Hapija polegającego na:
  - o Wykonaniu nowego dachu wieży, przebudowano konstrukcję helmu na stalową, zastosowano deskowanie pełne oraz krycie blachą stalową ocynkowaną
  - o pokrycie dachu głównego krytego wówczas dachówką ceramiczną zostało uzupełnione i naprawione.
  - o Nastąpiło skucie tynku na 80-90% powierzchni ścian zewnętrznych i wykonanie nowych tynków cementowych nakrapianych na całej powierzchni ścian i gzymsów oraz pomalowanie elewacji w kolorze białym farbą emulsyjną;
  - o Wykonano remont stolarki okiennej (częściowo wymieniono) i drzwiowej oraz remont stopni drewnianych;
  - o wykonano wzmocnienie sklepienia ceglanego nawy głównej (Zdj.6) poprzez wykonanie żeber żelbetowych,
  - o wykonano ściągi $\varnothing 32$ sprężane śrubami rzymskimi (Zdj.7) poprzeczne przy nawie głównej.
  - o Wykonano ściągi wzmacniające wieże po stronie elewacji na dwóch poziomach przy gzymsach zakryte tynkiem. Ściągi wykonane z płaskowników 60x8 połączone śrubami rzymskimi M-32.
  - o Wykonano malowanie wnętrza świątyni w kolorach jasnych i białym farbami klejowymi.
  - o Wykonano opaskę betonową o szerokości 50cm i gr.15cm wokół budynku kościoła z betonu B15 mającej zabezpieczyć ściany przed wodą opadową.
  - o Wykonano instalację odgromową;
  - o Wymieniono obróbki blacharskie w 80%;
  - o Naprawiono drewniane podłogi chóru i przybudówek;
  - o Wykonano wzmocnienia niektórych nadproży poprzez osadzenie stalowych kątowników;
- 1997r – wykonanie remontu dachu głównego kościoła wraz z wymianą dachówki na blachodachówkę oraz zakotwienie wiązarów głównych do ścian.
- 2006r – wykonanie instalacji alarmowej.
- 2009r – wykonanie drenażu wokół budynku kościoła

2. Opis zewnętrzny

Obiekt znajduje się na działce zlokalizowanej przy drodze powiatowej, ogrodzonej murem pełnym. Wjazd istniejący w narożniku południowo-wschodnim, zamykany bramą. Istnieją dwa dojścia piesze na teren kościoła, jedno przy bramie wjazdowej, drugie od strony zachodniej.

Działka zabudowana budynkiem kościoła, który jest zorientowany dłuższym bokiem równolegle do drogi, na osi wschód-zachód, oraz budynkiem plebanii w części wschodniej działki. Dojazd i parking – nawierzchnia szutrowa, natomiast wokół kościoła znajduje się ciąg pieszy utwardzony kostką betonową.

Obiekt wzniesiony metodą tradycyjną, murowany z cegły i kamienia, tynkowany z zewnątrz tynkiem cementowym a wewnątrz tynkami wapienno-piaskowymi, malowanymi farbami mineralnymi w kolorach pastelowych. Wzmocniony licznymi przyporami narożnymi i bocznymi.

Świątynia przykryta jest dwuspadowym dachem z blachy powlekanej. Dachy pulpitarne, dwuspadowe i płaskie przybudówek również kryte są blachą powlekaną.

Do nawy głównej przylegają bryły budynku:

- Wieża od strony zachodniej z dachem płaskim na lekkiej konstrukcji stalowej krytym blachą stalową ocynkowaną na rąbek leżący;
- Klatka schodowa prowadząca na dwa poziomy chóry, w poziomie przyziemia rozbudowana o przedsionek północny, z dachem pulpitowym, krytym blachodachówką;
- Zakrystia zlokalizowana od strony północnej prezbiterium, z dachem pulpitowym, krytym blachodachówką;
- Przedsionek południowy wraz z klatką schodową prowadzącą na piętro przybudówki. Piętro nie jest przestrzennie podwiązane z nawą główną kościoła. Przedsionek i piętro stanowią parafialne muzeum. Przybudówka z dachem trzypadowym, o niewielkim kącie nachylenia, kryty blachą powlekaną w kolorze dachówki;
- Kaplica – z wejściem od kruchty, jednokondygnacyjna z poddaszem nieużytkowym, do którego dostęp jest od strony elewacji południowej, z dachem dwuspadowym, krytym blachodachówką.

Budynek niepodpiwniczony. Teren płaski.

3. Media

Na działce znajduje się uzbrojenie w sieci wody i kanalizacji sanitarnej, gazową, elektroenergetyczną oraz telekomunikacyjną.

Do budynku kościoła doprowadzone jest napowietrzne przyłącze elektroenergetyczne od strony elewacji wschodniej.

Wewnątrz kościoła występują instalacje oświetlenia ogólnego i gniazd wtykowych, instalacja nagłośnieniowa oraz instalacja alarmowa.

Kościół posiada także instalację odgromową.

Odprowadzenie wód opadowych z dachu odbywa się prawdopodobnie do usytuowanej w drodze kanalizacji deszczowej.

4. Wpływy eksploatacji górniczej

Budynek zlokalizowany jest poza strefą wpływów eksploatacji górniczej.

IV OCENA STANU TECHNICZNEGO POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW

1. Posadowienie i fundamenty

Budynek posadowiony jest prawdopodobnie na fundamentach kamiennych, lecz widoczne są cegły w miejscach odspojenia tynku przy styku ściany/przypory z terenem (Zdj.1). Nie wykonywano odkrywki fundamentów. Dookoła budynku wykonana jest betonowa opaska o szerokości ok.50cm.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w pracy fundamentów.

Stwierdzono pęknięcia na elewacji wschodniej przez całą jej wysokość (Zdj.4), jednak pęknięcia nie przechodzą w całości przez grubość muru, widoczna jest tylko rysa pionowa pod oknem, od strony wewnętrznej (Zdj.5) co prowadzi mnie do wniosku, że przyczyna zarysowań nie leży w złej pracy fundamentów.

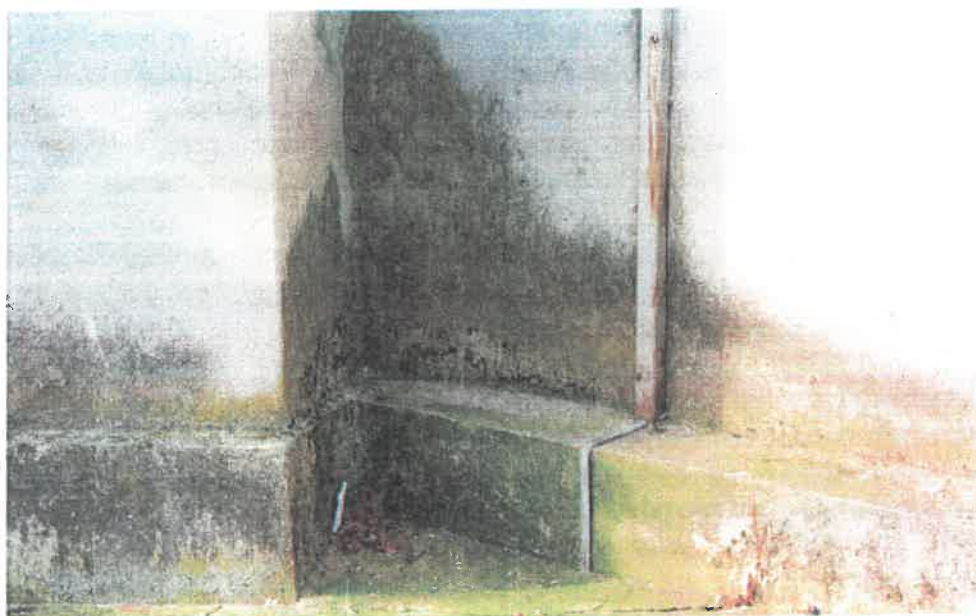
Nie stwierdzono innych zniekształceń, pęknięć czy oznak nieprawidłowej pracy fundamentów. Od wewnątrz nie stwierdzono nadmiernej wilgoci, natomiast od zewnątrz w strefie cokołowej występują liczne zawilgocenia zewnętrznego tynku oraz porosty glonów (Zdj.2 i 3), jednak nie są one spowodowane uszkodzeniami fundamentów, lecz wpływami atmosferycznymi. **Stan fundamentów ocenia się jako dobry.**

Zdj. 1

Zdj. 2

Zdj. 3

Zdj. 4

Zdj. 5

2. Ściany nośne i sklepienia.

Ściany nośne murowane z cegły pełnej, częściowo z kamienia, w nawie głównej o grubości ok. 0,9-1,5m, a w obrębie wieży o grubości ok. 2,5m. Sklepienia ceglane, krzyżowe i kolebkowe z lunetami.

2.1 Elewacja

Elewacja była remontowana w latach osiemdziesiątych XX w. z informacji uzyskanych od parafian i konserwatora zabytków, remont polegał na całkowitym zbieciu istniejącego zdegradowanego tynku zewnętrznego i położeniu nowego tynku cementowego poprzez nakrapianie, malowanego farbami emulsyjnymi w kolorze białym, tynk taki bez powłoki malarskiej widoczny jest obecnie.

Stwierdzono występowanie wielu rys na elewacjach, szczególnie w obrębie nadproży okiennych oraz rysy pionowe na elewacji wschodniej (zdj.4), dokładne omówienie zarysowań znajduje się w punkcie „Pęknięcia i zarysowania ścian – diagnoza przyczyn”.

Na elewacji południowej i wschodniej widoczny jest niewielki cokół o wysokości ok.20cm. Pozostałe elewacje nie mają cokołu. Dookoła budynku wykonana jest opaska betonowa o szerokości 50cm i grubości ok.15cm (wg informacji z dokumentacji otrzymanych od Konserwatora Zabytków), przez co przy styku z ziemią woda opadowa powoduje silne zawilgocenie tynku i porost glonów (Zdj.3). Ponadto tynk jest miejscami naprawiany, a na elewacji północnej widoczne są odspojenia tynku od muru. Widoczne rysy mogą też być spowodowane odspojeniem się tynku cementowego (silnego) od słabszego podłoża – cegły murowanej na zaprawie wapienno-piaskowej.

Poza powyższymi uwagami nie zauważono innych uszkodzeń, czy degradacji ścian od strony zewnętrznej, nie stwierdzono też nadmiernych ugięć nadproży, czy wyboczeń płaszczyzny ścian. Nie stwierdzono naruszenia stateczności muru.

Stan elewacji jest dostateczny – wymagający remontu tynku zewnętrznego.

2.2 Wnętrze

NAWA GŁÓWNA

Nawa główna zwieńczona jest sklepieniem ceglanym, które zostało poddane wzmocnieniu w środku rozpiętości, podczas remontu dachu (Zdj.6). Widoczne są także 2 ściagi usytuowane na wysokości nadproży, w środku długości ściany, spinające poprzecznie bryłę budynku (Zdj.7).

Wnętrze otynkowane jest tynkiem cementowo-wapiennym, malowane farbami mineralnymi. W obrębie posadzki i wejścia do zakrystii widoczne są odspojenia powłoki malarskiej (Zdj.8-10).

Stwierdza się występowanie niewielkich zarysowań w obrębie okien i nadproży okiennych. Zarysowania te występują prawdopodobnie w miejscach częściowego odspojenia się tynku od powierzchni ściany.

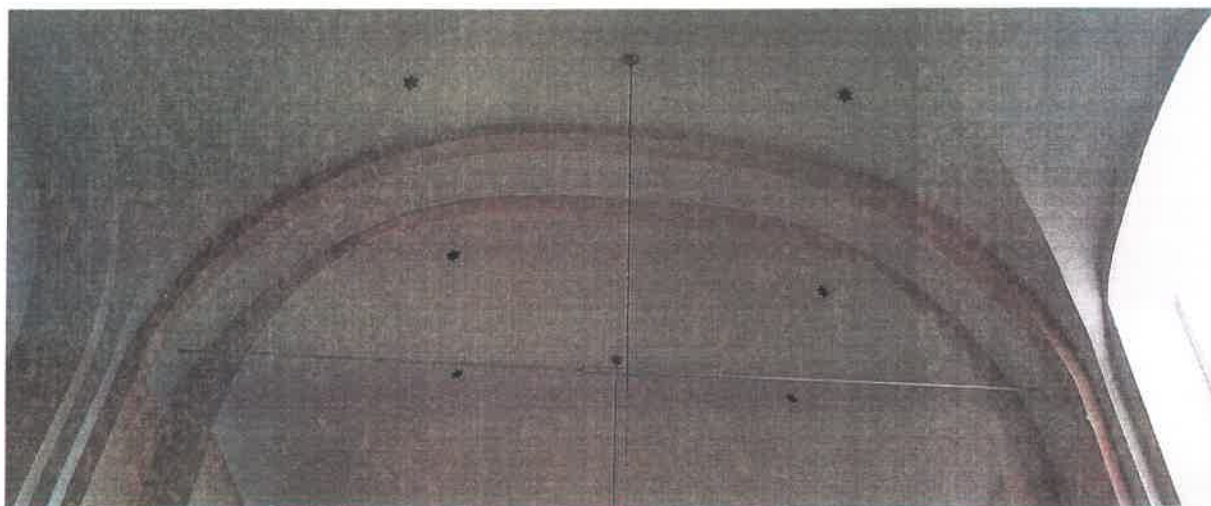
Za ołtarzem stwierdza się widoczne pęknięcie wzdłużne biegnące od parapetu okna do wysokości połowy ołtarza (Zdj.5). To pęknięcie pokrywa się z pęknięciem widocznym na elewacji wschodniej, w związku z tym zaleca się zszycie ściany poprzez np. zatopienie prętów w spoinach poziomych muru.

Stan tynków i powłok malarskich jest niezadowalający a w obrębie cokołu wymaga generalnego remontu. Prawdopodobne przyczyny odspajania się powłoki malarskiej i degradacji tynku w obrębie cokołu należy upatrywać w wykonanych wcześniej naprawach powłoki tynkarskiej zaprawą cementową i gipsową lub wzmoczonego zawilgocenia ścian opaską betonową.

Zdj. 6

Zdj. 7

Zdj. 8

Zdj. 9

Zdj. 10

CHÓR

W przestrzeni nawy głównej znajduje się dwupoziomowy chór o konstrukcji drewnianej. Na drugim poziomie znajduje się portal organowy oraz przejście na wieżę i poddasze nawy głównej kościoła. Konstrukcja drewniana chóru jest malowana od spodu w kolorze zbliżonym do bieli, a od góry lakierowana - na pierwszym poziomie, a na drugim – podłoga jest malowana w kolorze brązu. Nie stwierdzono zarysowań, pęknięć czy nadmiernych ugięć bądź wyboczeń konstrukcji nośnej chóru. Powłoki malarskie szczególnie drugiego poziomu wymagają renowacji. **Stan techniczny konstrukcji drewnianej chóru określa się jako dobry, wymagający bieżącej konserwacji.**

Zdj. 11

PRZEDSIONEK PÓŁNOCNY / KLATKA SCHODOWA PROWADZĄCA NA CHÓR

Główne wejście na chór usytuowane jest poza nawą główną i odbywa się z przedsionka północnego schodami drewnianymi. Przedsionek ma strop w postaci sklepienia ceglanego.

W przedsionku stwierdzono niewielkie uszkodzenia mechaniczne tynku. Nie stwierdzono spękań, silnych zarysowań czy nadmiernych ugięć bądź wyboczeń mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji ścian i sklepienia.

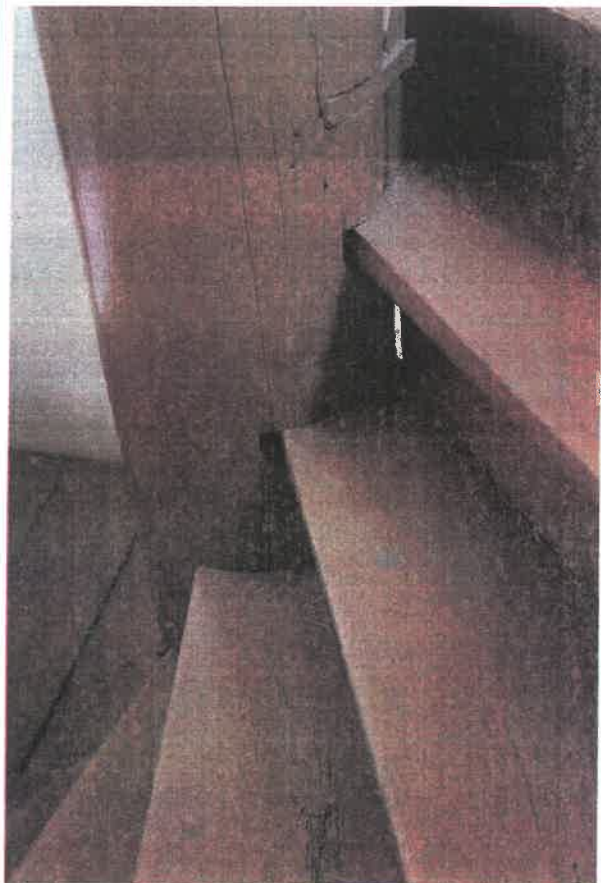
Klatka schodowa drewniana prowadząca na chór – schody zabiegowe, biegnące wzdłuż eliptycznej ściany zewnętrznej, wsparte w części na belkach policzkowych a w części na słupie drewnianym. Schody są miejscami uszkodzone i naprawiane. Nie zagrażają bezpieczeństwu użytkowania, ale wymagają pilnego remontu.

Stan techniczny klatki schodowej prowadzącej na chór jest w stanie dostatecznym, jednak wymaga pilnego remontu.

Schody na pierwszy poziom chóru prowadzące z nawy głównej są w dobrym stanie technicznym.

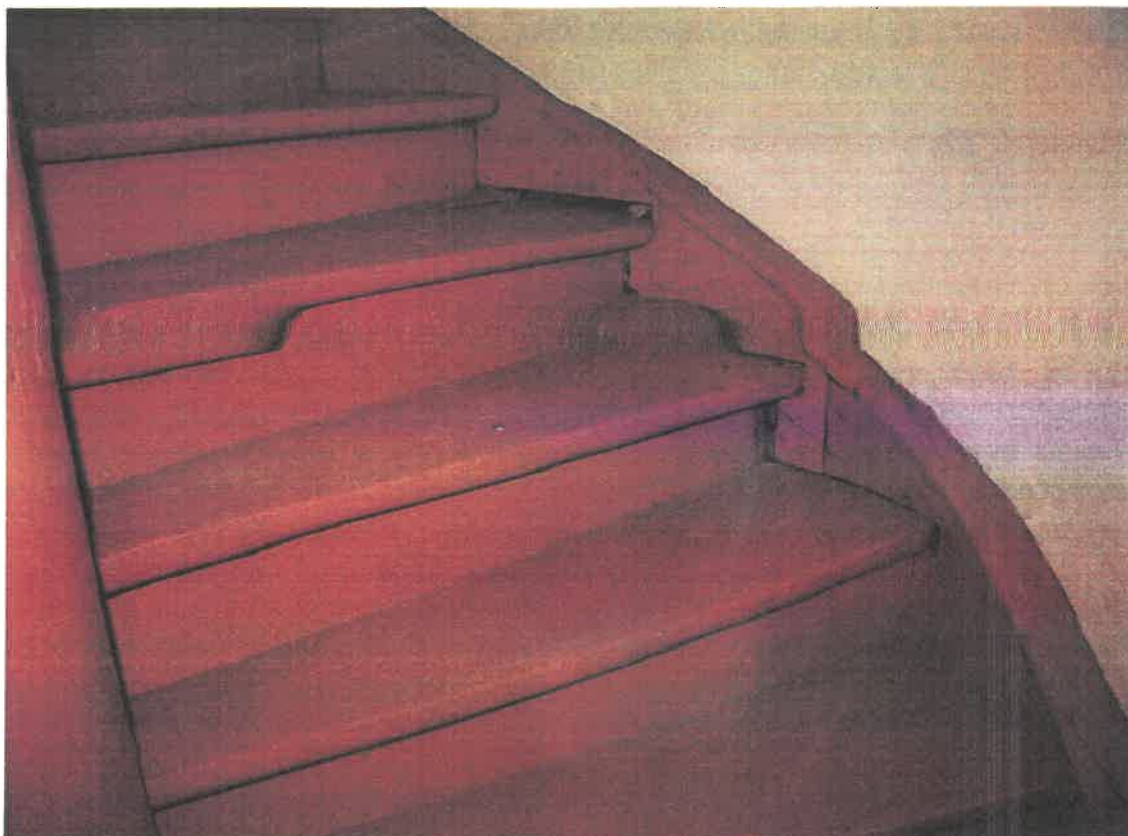

Zdj. 12

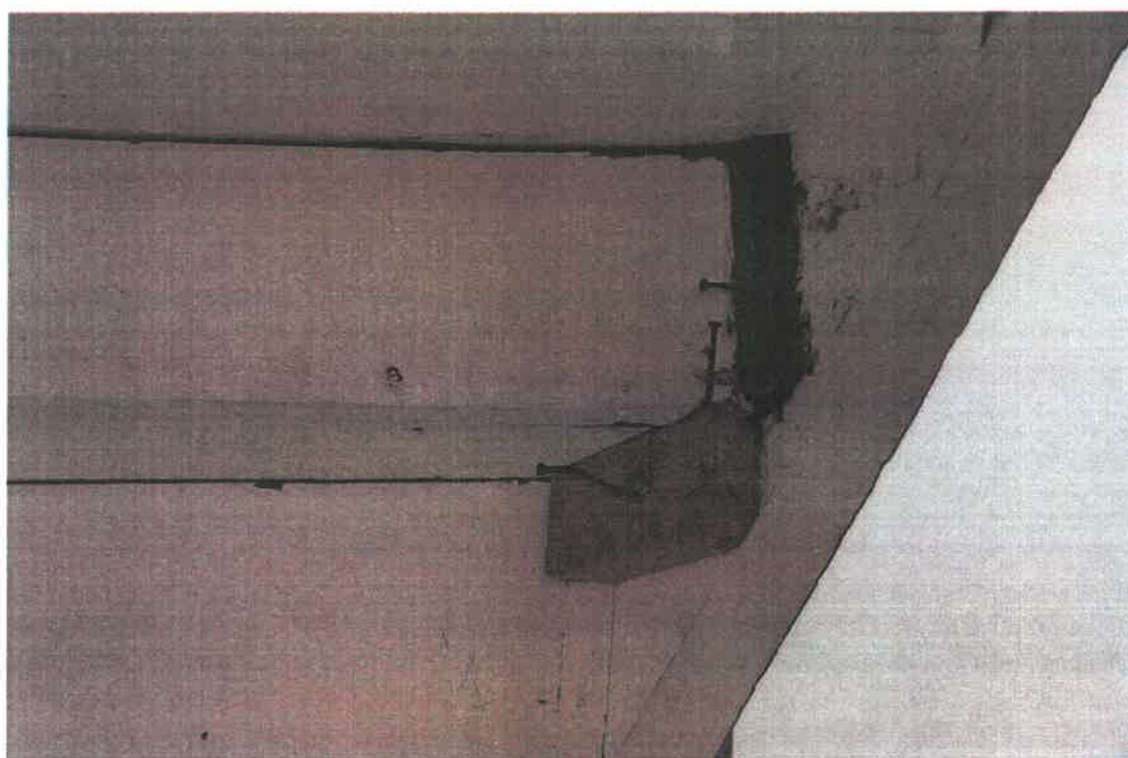

Zdj. 13

Zdj. 14

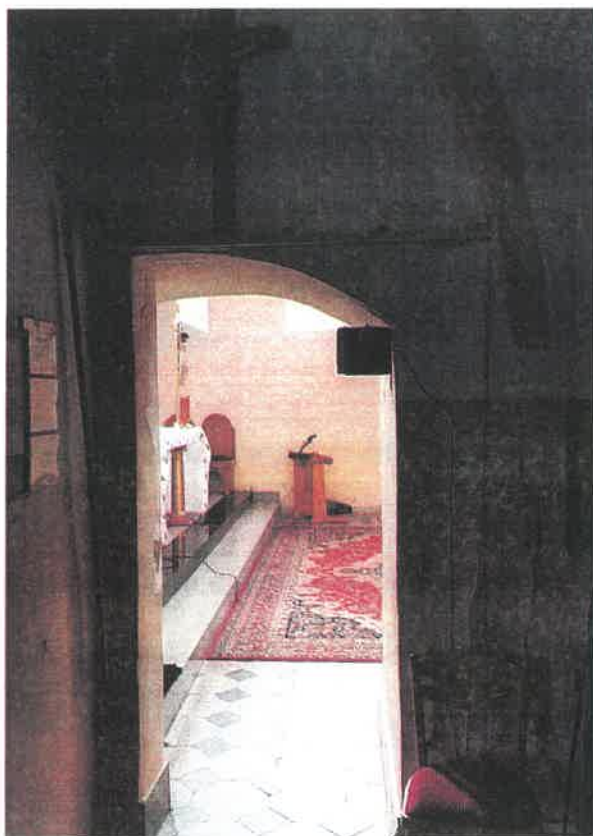
Zdj. 15

ZAKRYSTIA

Zakrystia przykryta jest sklepieniem ceglany i zadaszona dachem pulpitowym, wewnątrz otynkowane tynkiem wapienno-piaskowym i malowane farbami mineralnymi. Tynk w wielu miejscach jest zdegradowany, krystalizacją węglanu wapnia z wysychającej pary wodnej skraplającej się na powierzchni przegrody, widoczne są odspojenia i pęcherze. **Nie stwierdzono pęknięć ani zarysowań konstrukcji. Tynk i powłoka malarska jest w stanie niezadowalającym.**

Zdj. 16

Zdj. 17

Zdj. 18

KAPLICA BOCZNA

Wnętrze kaplicy jest otynkowane tynkiem wapienno piaskowym i malowanym farbami mineralnymi, do wysokości ok. 90cm widoczne są odspojenia tynku i pęcherze podtynkowe (Zdj.19 i 20). Świadczyć to może o nadmiernej wilgoci w ścianach pochodzącej prawdopodobnie od wód opadowych i konsekwencji wykonania opaski betonowej.

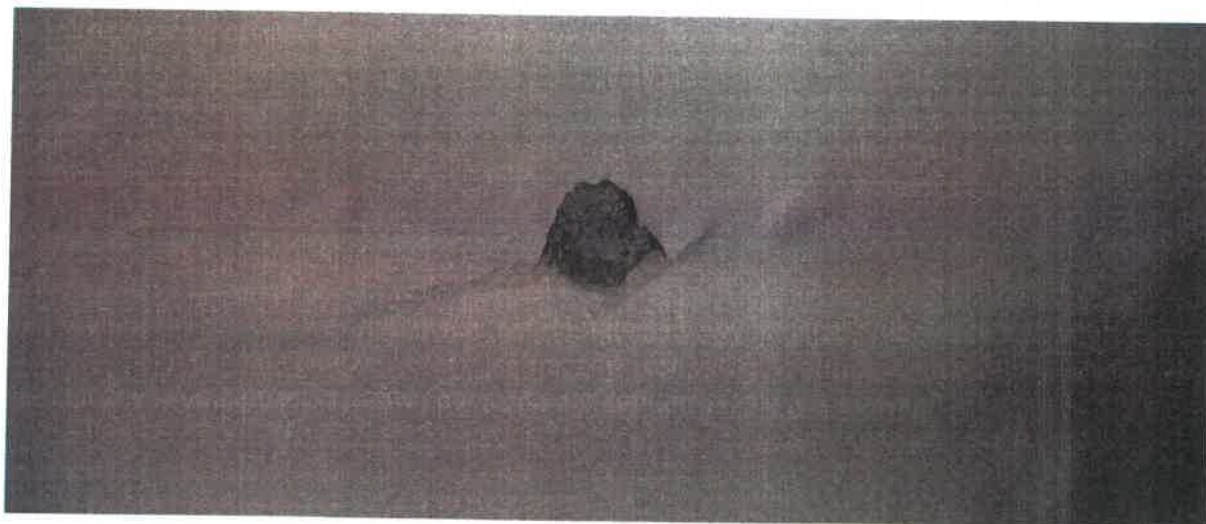

Nie stwierdzono poważnych spękań czy zarysowań ścian od strony wewnętrznej kaplicy. Nie stwierdzono także odspojień, czy zarysowań przy styku bryły kaplicy i bryły głównego budynku.

Konstrukcja murowa kaplicy jest w stanie dobrym. Widoczne zarysowania włoskowate na tynku zewnętrznym są efektem odspojenia się tynku od muru właściwego kaplicy. **Tynk oraz powłoka malarska wymaga remontu.**

Zdj. 19

Zdj. 20

PRZEDSIONEK POŁUDNIOWY / MUZEUM PARAFIALNE

Dobudówka stanowi muzeum parafialne, jest dwukondygnacyjne. Strop drewniany, dach 3 spadowy w konstrukcji drewnianej.

Wnętrze w części przyziemia otynkowane tynkiem wapienno-cementowym, częściowo zdegradowanym (do wysokości parapetu - ok 90cm), szczególnie od strony narożnika zewnętrznego wschodniego (zdj.21), gdzie schodzi rura spustowa. Piętro i klatka schodowa tynkowane tynkiem gipsowym i malowane farbami akrylowymi.

Widoczne są pęknięcia pionowe ścian w narożnikach (Zdj.22-23), co w połączeniu z widocznymi rysami na elewacji może świadczyć o odspajaniu się bryły przybudówki (Zdj.24) od nawy głównej.

Widoczne są także pęknięcia nadproża nad oknem od strony zewnętrznej (Zdj.26). Od wewnątrz widoczne są lekkie zarysowania tynku.

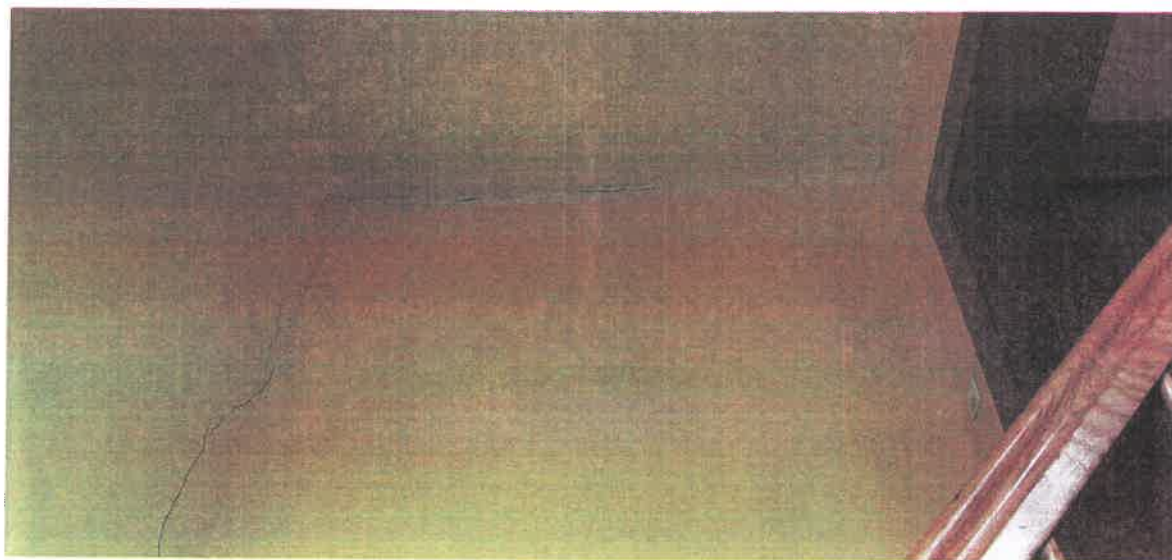
Klatka schodowa drewniana, malowana farbą w kolorze brązu – wymaga bieżącej konserwacji.

Stan techniczny tynków wewnętrznych jest dostateczny, wymagający renowacji na parterze oraz naprawy pęknięć na piętrze. Stan techniczny konstrukcji stropów, daszku i ścian jest dostateczny, wymagający naprawy połączenia przybudówki z nawą główną.

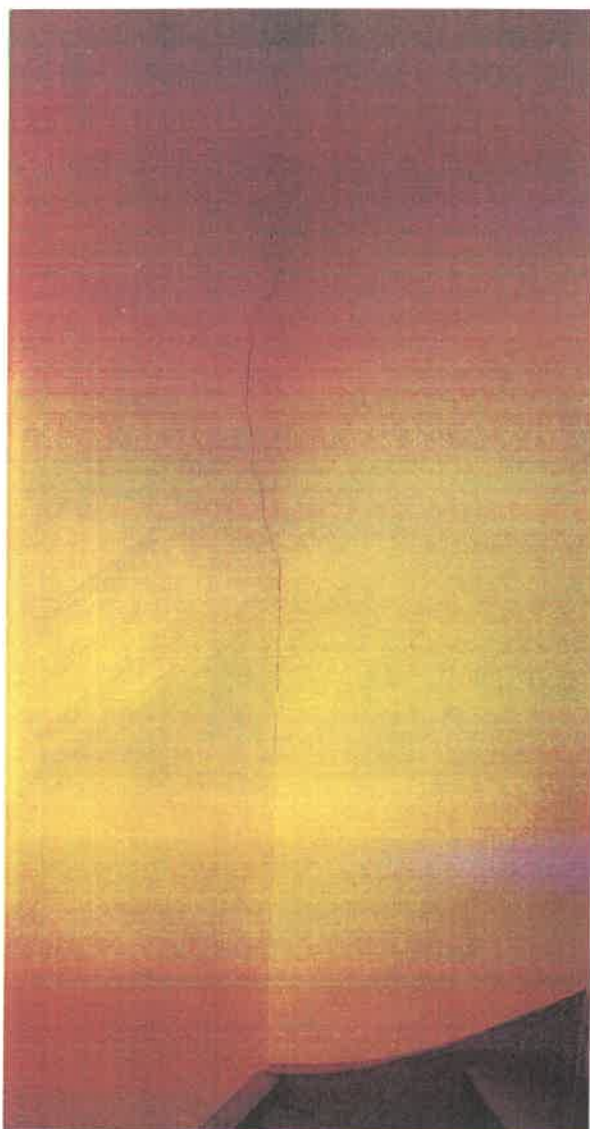

Zdj. 21

Zdj. 22

2.3 Pęknięcia i zarysowania ścian – diagnoza przyczyn

ELEWACJE PÓŁNOCNA I POŁUDNIOWA

Stwierdza się występowanie rys na sklepieniach i nadprożach ceglanych wnek okiennych na elewacjach północnej i południowej przy oknach od strony elewacji wschodniej, oraz zarysowania pomiędzy oknami (3 poziomów – w obrębie chóru) na tych samych elewacjach (Rys.1 i 2) oraz zdjęcia nr 26-31. Rysy te nie są widoczne od strony wewnętrznej – można jednak zauważyć w niektórych miejscach włoskowate zarysowania powłoki tynkarskiej w tych samych miejscach (po stronie wewnętrznej).

Powstanie rys na sklepieniach wnek okiennych, może być spowodowane odciążeniem sklepienia ceglanego poprzez zmianę pokrycia dachowego z dachówki karpiówki na pokrycie z blachy. Zabezpieczenie dachu przed utratą stateczności spowodowaną wiatrami wykonano poprzez zakotwienie głównych wiązarów dachowych kotwami pionowymi mocowanymi w ścianach zewnętrznych na głębokości 60cm. Kotwy te mają za zadanie przytwierdzić wiązar do muru celem jego zabezpieczenia przed przewróceniem. Wpływ odciążenia wiatrem połączone z drganiami pochodzącymi od sąsiedniej drogi i powstających sił mogą spowodować rozluźnienie połączeń między ceglami sklepienia i ich przemieszczanie się względem siebie.

Ocenia się, że rysy pionowe wzdłuż kolumny 3 okien od strony chóru mają tę samą przyczynę.

Należy jeszcze zauważyć, że na elewacji kościoła położony jest mocny tynk cementowy, który może częściowo odpajać się od słabszej struktury muru pierwotnego i przez to widoczne mogą być rysy samego tyku.

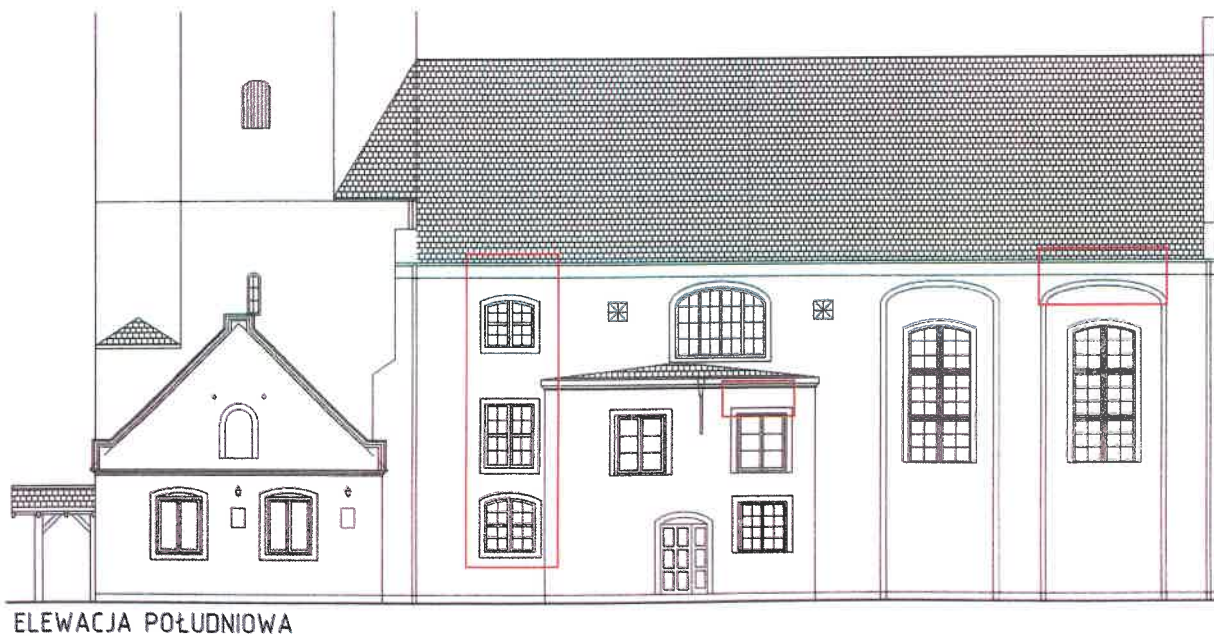
Dla zabezpieczenia budynku należy zaprojektować wzmocnienie górnej części ściany nawy głównej budynku poprzez zastosowanie ściąągów stalowych podłużnych.

ELEWACJA WSCHODNIA

Stwierdza się występowanie rys na elewacji wschodniej (Zdj. 4 i 33 oraz Rys.3). Od wewnątrz stwierdzono rysy tylko pod oknem za ołtarzem (Zdj.5). Parafianie twierdzą, że tam kiedyś było duże okno, jednak ze zdjęć z początku XX wieku tak nie wynika.

Ściana wschodnia posiada przypory zewnętrzne oraz spięta jest sklepieniem lunetowym, w związku z tym stwierdza się, że powstałe zarysowania są wynikiem odspojenia się tynku cementowego i ewentualnie penetracją wody opadowej.

Zaleca się pod odkuciu tynku w tym obszarze i stwierdzeniu rys na ścianie „zszycie” poprzez wtopienie prętów stalowych w spoiny muru.

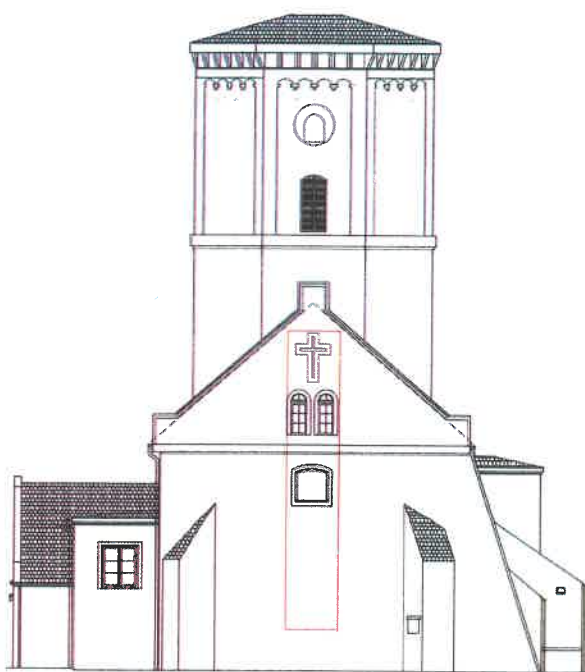
Rys. 1

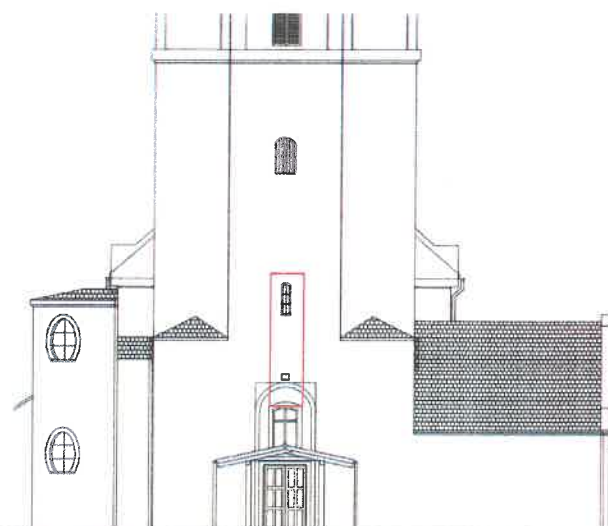
EWACJA PÓŁNOCNA

Rys. 2

ELEWACJA WSCHODNIA

Rys. 3

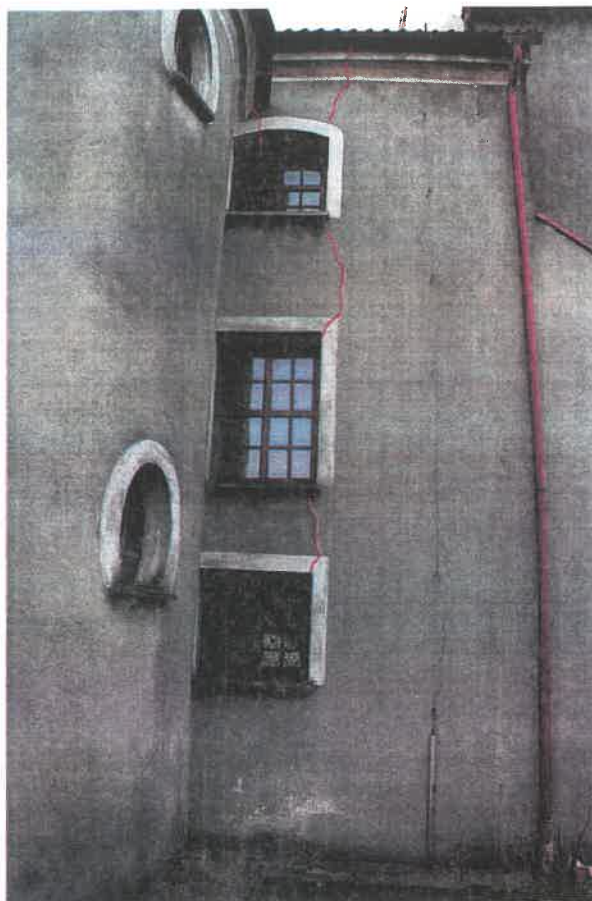

ELEWACJA ZACHODNIA

Rys. 4

Zdj. 26

Zdj. 27

Zdj. 28

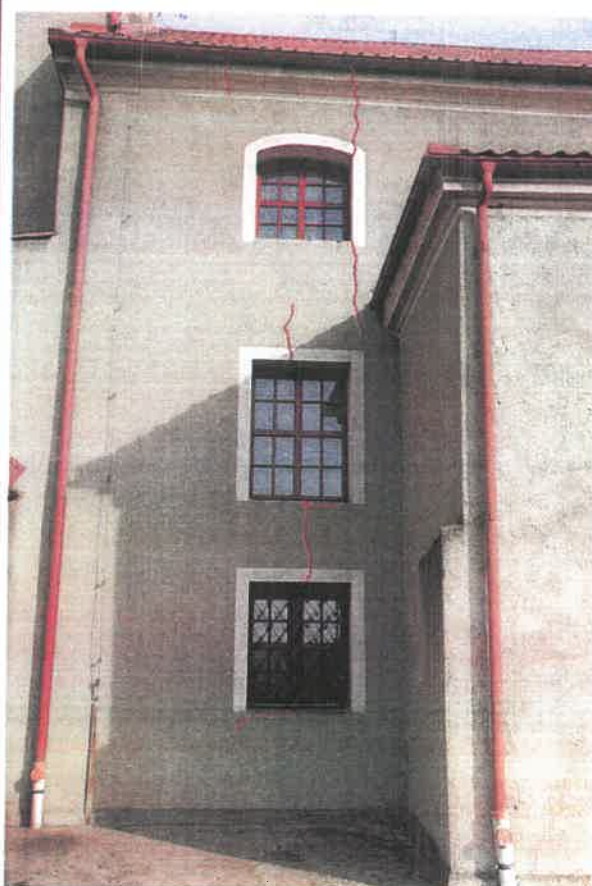

Zdj. 29

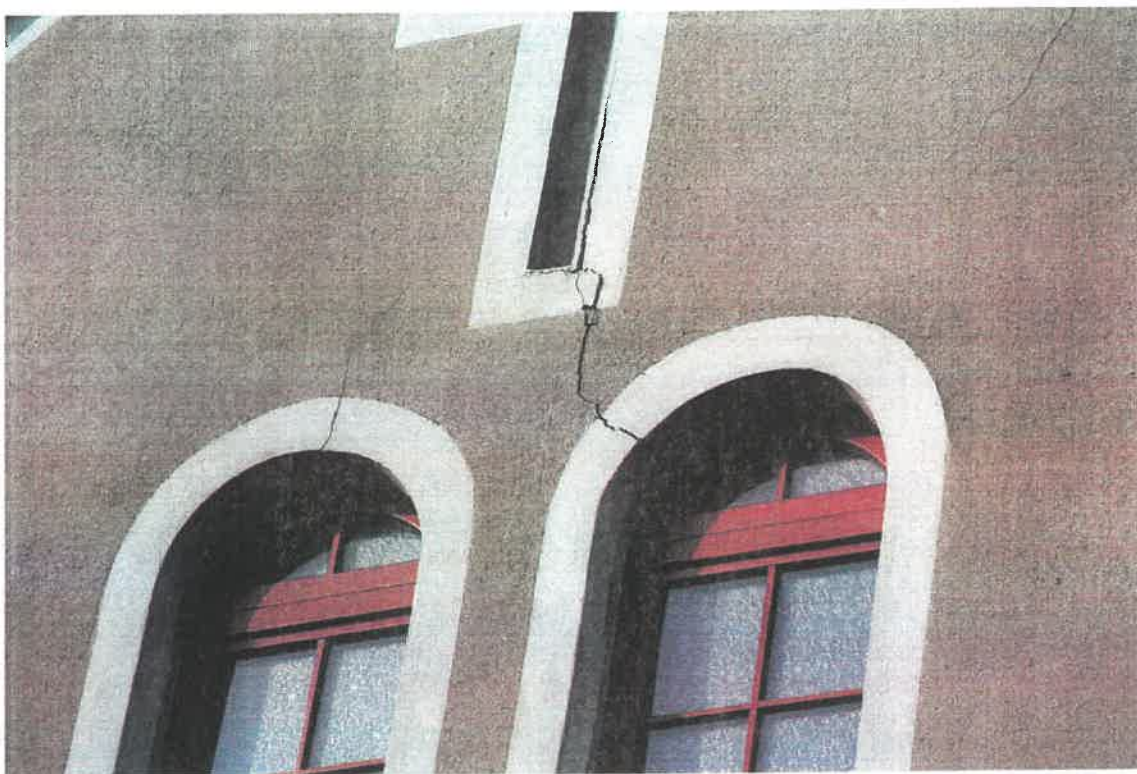

Zdj. 30

Zdj. 31

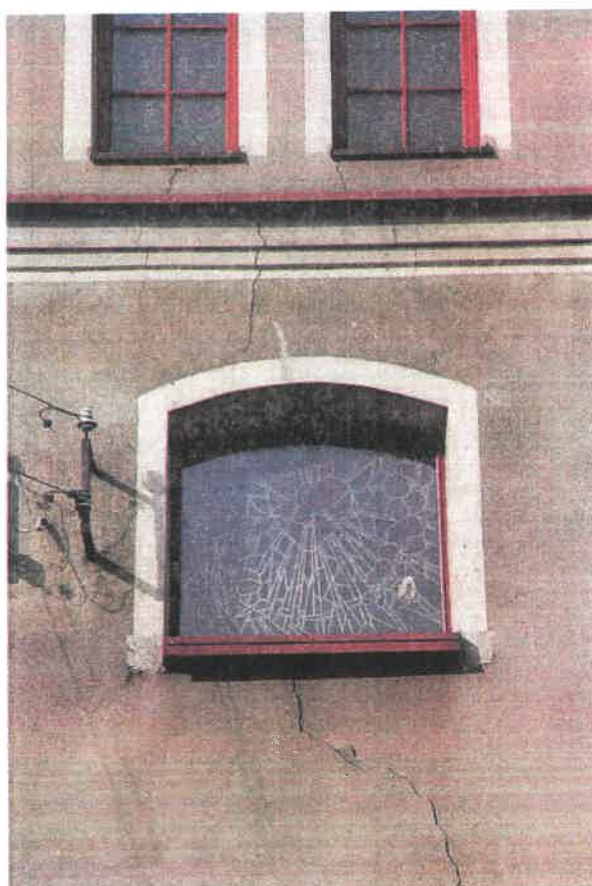

Zdj. 32

Zdj. 33

Zdj. 34

Zdj. 35

Zdj. 36

WIEŻA

Stwierdzono rysy we wnętrzu wieży (Zdj.39-40) oraz rysę na elewacji zachodniej (Zdj.38). Nie stwierdzono rys wewnątrz w miejscu pojawienia się rysy na elewacji.

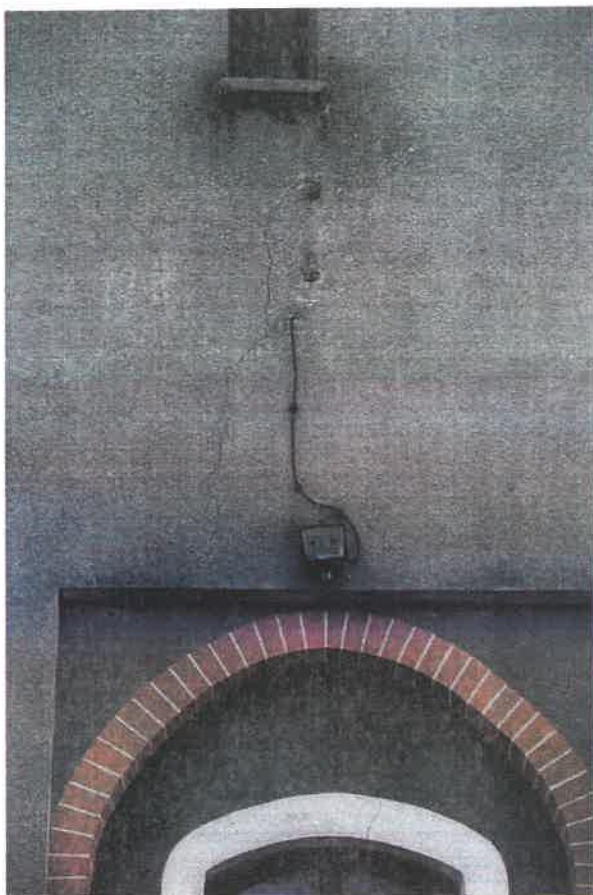
Widoczne pęknięcia we wnętrzu wieży musiały powstać przed remontem elewacji kościoła, gdyż ich wielkość się nie zmienia i nie mają wpływu na zarysowanie elewacji. Wnętrze wieży (tynk, ściany) nie było remontowane najprawdopodobniej od 1910r (Zdj.37). Od tego czasu na pewno został wymieniony tynk zewnętrzny. Dach wieży musiał być zmieniony najprawdopodobniej przed 1895 rokiem, gdyż na widokówce zamieszczonej na stronie (<https://polska-org.pl/868673.foto.html?idEntity=528225>), pochodzącej z okresu 1895-1905 dach wieży jest płaski.

Stwierdza się, że rysy widoczne na ścianach wieży od wewnątrz nie są groźne i nie są wynikiem źle pracującej konstrukcji ścian wieży. Z informacji uzyskanych od konserwatora zabytku wynika, że wzmocnienie ścian wieży zostało wykonane w latach 80tych XXw poprzez zastosowanie ściąągów stalowych na elewacji wieży pod gzymsami. W związku z powyższym nie ma potrzeby dodatkowo wzmocniać konstrukcji ścian wieży.

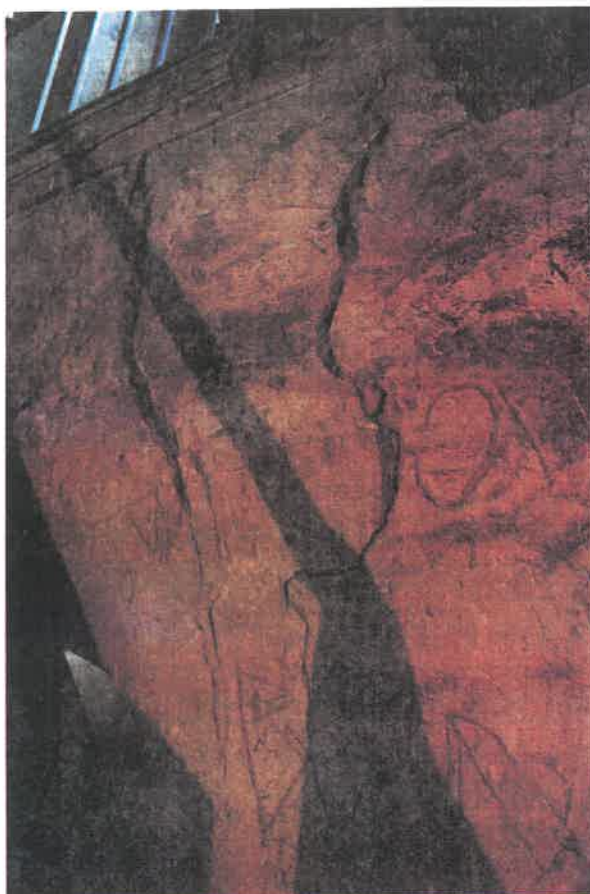

Zdj. 37 (prawdopodobne informacje o remontach – od 1910r)

Zdj. 38 (elewacja zachodnia)

Zdj. 39 (Ściana zach. wewnątrz wyżej o kond. od zdj.38)

Zdj. 40 (ściana południowa)

Zdj. 41 (ściana północna)

3. Stolarka okienna i drzwiowa

Stolarka okienna – drewniana, nowa prawie w całym kościele za wyjątkiem kaplicy, klatki schodowej na chór i górnych poziomów wieży.

Stan techniczny stolarki okiennej – bardzo dobry.

Stan techniczny stolarki okiennej w kaplicy z połowy XXw ocenia się jako dostateczny – nadaje się do renowacji.

Stan techniczny okien szprosowych w klatce schodowej ocenia się jako dostateczny – nadaje się do remontu.

Drzwi zewnętrzne - współczesne, drewniane, malowane lakierem bezbarwnym, miejscami uszkodzona powłoka malarska, wszystkie są sprawne. Drzwi nadają się do remontu.

Zdj. 42 (drzwi wejściowe główne)

Zdj. 43 (drzwi do przedsionka północnego)

Zdj. 44 (drzwi do zakrystii)

Zdj. 45 (drzwi do przedsionka południowego)

Drzwi wewnętrzne

Wszystkie drzwi wewnętrzne są sprawne, pomalowane w kolorze brązu. Stan techniczny drzwi wewnętrznych ocenia się jako dostateczny, drzwi wewnętrzne prowadzące do muzeum parafialnego na piętrze wymagają bieżącej konserwacji.

4. Obróbki blacharskie, parapety elementy zamocowane na elewacji

Na elewacji północnej wykonane są parapety betonowe, zaś na elewacji południowej brak jest w ogóle parapetów.

Na elewacji wschodniej zostały wykonane parapety blaszane (Zdj. 33 i 34), mogło to być spowodowane powstaniem pęknięcia i zaciekami ścian.

Obróbki blacharskie gzymsów i attyk są wykonane poprawnie z blachy powlekanej płaskiej, obróbki przypór wykonane są z blachodachówki powlekanej – również poprawnie. Widoczny jest upływ lat i degradacja powłoki malarskiej blachy.

Stan techniczny obróbek blacharskich ocenia się jako dostateczny.

5. Dach

Dach nad nawą główną kościoła

Konstrukcję dachu nad nawą główną tworzy drewniana więźba dachowa o układzie krokwiowo – płatwiowym, usztywniona zastrzałami krzyżującymi się w miejscach podparcia płatwi. Dach pierwotnie kryty był dachówką. Obecnie kryty jest blachodachówką powlekaną farbą w kolorze czerwonym. Dach jest szczelny.

Konstrukcja więźby dachowej – nie wykazuje oznak nieprawidłowej pracy w postaci nadmiernych ugięć, pęknięć bądź wyboczeń. Nie stwierdzono korozji biologicznej głównych elementów konstrukcyjnych.

Stwierdzono ślady działalności owada z rodziny kołatkowatych (najprawdopodobniej *Anobium punctatum*) niektórych murałów i poziomych odcinków belek łączących murały (Zdj.46).
Poza tym konstrukcję więźby dachowej ocenia się jako dobrą.

Zdj. 46

Dach nad przedsionkiem północnym

Dach pulpitowy, w konstrukcji drewnianej - krokwiowej, kryty blachodachówką, szczelny.
Stan techniczny konstrukcji daszku ocenia się jako dobry.

Dach nad przedsionkiem południowym, dach nad kaplicą, dach nad klatką schodową prowadzącą na chór oraz dach nad zakrystią – nie dokonywano oględzin konstrukcji tych daszków, z uwagi na brak dostępu, przedmiot opracowania nie obejmuje remontu dachu. Dachy są szczelne, nie stwierdzono oznak przeciekania, czy widocznych ugięć połaci. Dachy kryte blachodachówką remontowane były w tym samym okresie co dach główny kościoła.

Ogólnie stan konstrukcji dachu jest dobry, stan techniczny pokrycia dachu ocenia się jako dostateczny.

6. Wieża

Konstrukcja murowa ścian wieży kościoła wykonana jest z cegły pełnej o grubości ściany od ok.0,7m do ok.2,2m. Stwierdzono niewielkie zarysowania tynku elewacyjnego w okolicach otworu okiennego na ścianie zachodniej (Zdj.38). Stwierdzono także zarysowania i pęknięcia miejscowe widoczne wewnątrz omówione w pkt. „Pęknięcia i zarysowania ścian – diagnoza przyczyn”, które znacząco nie wpływają na nośność konstrukcji ścian wieży kościoła.

Ściany wieży kościoła w obrębie poziomu III (+6,88) wykonując prace remontowe należy zszyć prętami stalowymi lub innym dostępnym sposobem. **Tynki wewnętrzne wieży są w stanie złym.**

Wieża jest podzielona na 5 poziomów, z czego przyziemie sięga do wysokości 6,88m. Przyziemie posiada sklepienie odcinkowe ceglane, wyższe poziomy posiadają stropy drewniane, wieża zwieńczona jest dachem płaskim opartym na konstrukcji stalowej.

Poziom +6,88

Wejście na strop nad przyziemem wieży odbywa się z drugiego poziomu chóru. Podłoga drewniana na legarach opartych na sklepieniu. W tej części usytuowane są 3 otwory okienne wyposażone w

drewnianą stolarkę szprosową (Zdj.38 i 40). Na tym poziomie wieży usytuowany jest mechanizm organowy obudowany sztachtetami drewnianymi. Tynk wapienno-piaskowy w złym stanie technicznym. Schody prowadzące na poziom +11,58 są drewniane policzkowe, wsparte jednym słupkiem. Na wysokości podparcia słupkiem i zakrętu schodów, odnosi się wrażenie złej pracy konstrukcji, spowodowany brakiem podparcia belek policzkowych od strony ściany. Stopnice miejscami są uszkodzone i naprawiane. Stan techniczny schodów jest niezadowolający, wymaga remontu i naprawy.

Zdj. 47

Zdj. 48

Poziom +11,58

Z tego poziomu jest dostęp do poddasza dachu głównego świątyni.

Strop tego poziomu drewniany, konstrukcja główna składa się z 2 podciągów (20x30), na których oparte są 4 belki stropowe (20x27). Podłoga wykonana jest z desek gr. 5cm. Konstrukcja główna stropu nie wykazuje nadmiernych ugięć, wyboczeń, ani pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji stropu poziomu +11,58. Widoczne są a belce stropowej, powierzchniowe ślady działalności owada z rodziny kołatkowatych (Zdj.49) Na deskach stropowych widoczne są porosty pleśni i grzyba. Schody na poziom wyższy (+16,75) również drewniane policzkowe, tak samo montowane jak schody poziomu niżej (Zdj.50).

Na tym poziomie brak jest stolarki okiennej, otwory w ścianach zasłonięte są siatką plastikową. Nie stwierdzono poważnych pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji ścian.

Poziom +16,75

Na tym poziomie wieży usytuowana jest dzwonnica.

Strop tego poziomu drewniany, konstrukcja główna składa się z 2 podciągów (20x35cm), na których oparte są 4 belki stropowe (20x27) spięte dodatkowo prętami stalowymi i stężone poprzecznie wymianami drewnianymi (Zdj.54). Podłoga wykonana jest z desek gr. 5cm. Konstrukcja główna stropu nie wykazuje nadmiernych ugięć, wyboczeń, ani pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji stropu poziomu +16,75. Brak widocznych na tym poziomie oznak działalności owada z rodziny kołatkowatych, na deskach stropowych widoczna pleśń i grzyby (Zdj.50 i 54).

Schody na poziom wyższy (+20,68) również drewniane policzkowe, ze spocznikiem (Zdj. 52 i 53), wymagają bieżącej konserwacji i naprawy uszkodzonych stopnic.

Na tym poziomie stolarkę stanowią okna żaluzjowe malowane w kolorze brązowym w stanie bardzo dobrym. Nie stwierdzono poważnych pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji ścian na tym poziomie.

Zdj. 52

Zdj. 53

Zdj. 54

Poziom +20,68

Jest to ostatni poziom wieży, na którym znajduje się mechanizm zegara i tarcze zlokalizowane na czterech ścianach. Widoczna jest tu konstrukcja więźby dachowej, oraz dostęp jest do wylazu dachowego na wieżę.

Strop tego poziomu drewniany, konstrukcja główna składa się z 1 ukośnego podciagu (22x35cm), na którym oparte są 4 belki stropowe (20x23). Podciąg skośny utwierdzony jest w ścianach zewnętrznych za pomocą kotwy stalowej i stanowi stężenie tej części wieży (Zdj.55). Podłoga wykonana jest z desek gr. 3cm. Konstrukcja główna stropu nie wykazuje nadmiernych ugięć, wyboczeń, ani pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji stropu poziomu +16,75. Brak widocznych na tym poziomie oznak działalności owada z rodziny kołatkowatych, na niektórych deskach stropowych widoczne są białe przebarwienia sugerujące początki porostu grzyba, jednak deski poddają się mocnym ugięciom podczas ich użytkowania, zaleca się dokładną ocenę desek i ewentualnie ich wymianę. Podłoga jest zanieczyszczona odchodami ptaków. Konstrukcję drewnianą należy poddać bieżącej konserwacji.

Na tym poziomie brak jest stolarki okiennej. W miejscach otworów usytuowane są tarcze zegara. Nie stwierdzono poważnych pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji ścian na tym poziomie.

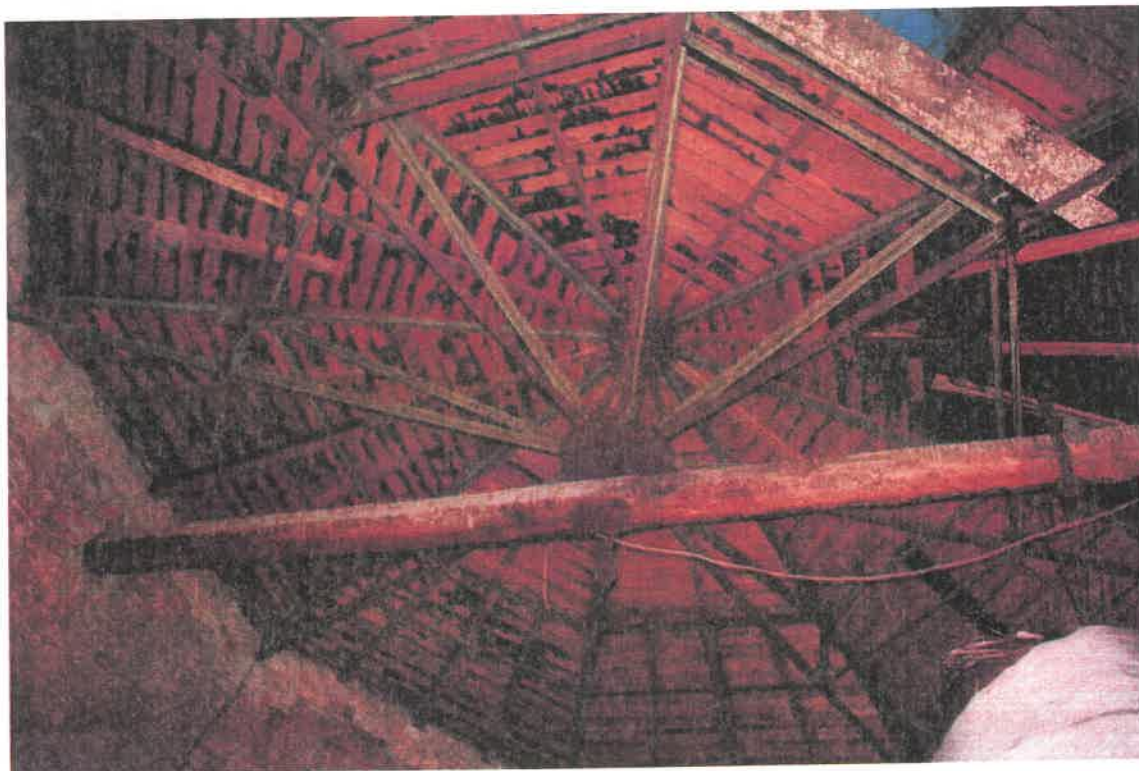
Zdj. 55

Dach wieży

Płaski stożkowy, o konstrukcji stalowej z deskowaniem pełnym, papą, kryty blachą płaską. Konstrukcja stalowa dachu wykazuje powierzchniową korozję, nie stwierdzono nadmiernych ugięć, wyboczeń, ani pęknięć mogących świadczyć o nieprawidłowej pracy konstrukcji dachu. Brak widocznych na tym poziomie oznak działalności owada z rodziny kołatkowatych. Konstrukcję drewnianą należy poddać bieżącej konserwacji.

Nie dokonywano oględzin stanu pokrycia dachu wieży. Dach jest szczelny.

Stan techniczny konstrukcji dachu wieży ocenia się na dostateczny – wymagający bieżącej konserwacji konstrukcji stalowej.

Zdj. 56

V PODSUMOWANIE

Ogólny stan techniczny budynku kościoła jest dobry, wymagane jest przeprowadzenie remontu tynku wnętrza świątyni oraz remontu elewacji. Należy także zaprojektować wzmocnienia ścian podłużnych ściągami stalowymi. Należy przeprowadzić remont konstrukcji poziomów wieży i schodów, a także przewidzieć remont schodów prowadzących na chór kościoła.

Wnioski

Powstałe w górnej części ścian podłużnych naprężenia rozciągające powodujące rysy na sklepieniach wnęk okiennych na elewacji powinny zostać wyeliminowane poprzez wprowadzenie ściągów stalowych. Przed przystąpieniem do prac remontowych zaleca się zbadanie przyczepności tynku cementowego do konstrukcji ściany świątyni i podjąć decyzję o jego naprawie bądź wymianie na cementowo-wapienny. Podczas prac remontowych, należy skuć tynk w obrębie zarysowań sklepień i ewentualne pęknięcia cegieł wypełnić zaprawą lub klejem.

Wewnętrzne uszkodzenia tynków spowodowane są wykonywaniem napraw nieodpowiednimi materiałami, a także podwyższonej wilgotności ścian zewnętrznych. Wilgotność ta spowodowana może być kilkoma wpływami:

- wpływ skraplania się pary wodnej pochodzącej od użytkowników świątyni w okresach niskiej temperatury (niski punkt rosy i duża wilgotność względna powietrza);
- wpływ szczelnej posadzki lastrykowej, powodującą migrację pary wodnej przy ścianach kościoła;

Zakazuje się używania zapraw na bazie gipsu do jakichkolwiek prac naprawczych w kościele.

Opracował
inż. Juliusz Bończak

inż. Juliusz BOŃCZAK
uprawnienia budowlane w specjalności
konstrukcyjno-budowlanej
do projektowania bez ograniczeń
nr 3/DOS/14

PROJEKTY KONSTRUCYJNO-BUDOWLANE

bonitas

BONITAS Juliusz Bończak
Pałnów Legnicki 10E
59-216 Kunice

NIP: 692-136-06-01
REGON: 390575110
+48 603 133 031
biuro@bonitas.pl

INFORMACJA BIOZ

REMONT KOŚCIOŁA P.W. MATKI BOŻEJ BOLESNEJ W CHRÓSTNIKU

OBIEKT	BUDYNEK SAKRALNY – KATEGORIA X
ZABYTEK	Wpisany do rejestru zabytków pod nr A/1464/835/L z dnia 16.02.1990 r.
ADRES	Chróstnik 86, 59-311 Chróstnik
DZIAŁKA	Dz. 255 obręb 0003 Chróstnik, Gmina Lubin (obszar wiejski)

INWESTOR	PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA P.W. MATKI BOŻEJ BOLESNEJ W CHRÓSTNIKU
ADRES	Chróstnik 86a, 59-311 Chróstnik

JEDNOSTKA PROJEKTOWA	BONITAS JULIUSZ BOŃCZAK, NIP 692-136-06-01
ADRES	Pałnów Legnicki 10E, 59-216 Kunice
KONTAKT	Tel. +48 500 274 942, biuro@bonitas.pl, sieradzkola@wp.pl

BRANŻA	PROJEKTANT, UPRAWNIENIA	PODPIS
ARCHITEKTURA PROJEKTANT	mgr inż. arch. Wojciech SIERADZKI uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej nr ewid. 59/07/DOIA	

Data opracowania: 15.03. 2021

I SPIS ZAWARTOŚCI

I STRONA TYTUŁOWA.....	1
I SPIS ZAWARTOŚCI.....	2
INFORMACJA DOTYCZĄCA PLANU BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA.....	3
1. Podstawa opracowania.....	3
2. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów.....	3
3. Wykaz istniejących obiektów budowlanych.....	3
4. Elementy zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.....	3
5. Przewidywane zagrożenia występujące podczas realizacji robót budowlanych.....	3
6. Sposoby prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.....	3
7. Środki techniczne i organizacyjne, zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.....	4
7.1 Wydzielenie i oznakowanie miejsca prowadzenia robót budowlanych stosownie do rodzaju zagrożenia.....	4
7.2 Gospodarka odpadami.....	4
7.3 Minimalizacja zagrożeń zdrowia wynikających z wykonywania robót budowlanych.....	4
8. Uwagi końcowe.....	4

INFORMACJA DOTYCZĄCA PLANU BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

1. Podstawa opracowania

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23.06.2003 w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia /Dz.U. Nr120, Poz. 1126/
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r „Prawo Budowlane”

2. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów

- Remont tynków wewnętrznych i malowanie wnętrza kościoła
- wzmocnienia konstrukcyjne ścian
- Remont wnętrza wieży — z wyłączeniem ścian
- Remont stolarki okiennej i drzwiowej
- Remont elewacji

3. Wykaz istniejących obiektów budowlanych

Kościół jest zlokalizowany na terenie cmentarzyska przykościelnego.

4. Elementy zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi

Na terenie działki znajdują się przytącza do budynku.

5. Przewidywane zagrożenia występujące podczas realizacji robót budowlanych

W trakcie realizacji inwestycji mogą wystąpić zagrożenia:

- urazy w wyniku upadku z wysokości podczas prac na wysokościach związanych z remontem elewacji, malowaniem wnętrza kościoła oraz prac na wieży
- niebezpieczeństwo pożaru,
- urazy powstałe przy pracach budowlanych
- urazy powstałe przy zetknięciu z ostrymi krawędziami narzędzi, materiałów i elementów konstrukcji,
- wypadki powstałe przy nieprawidłowym włączaniu się pojazdów z budowy do ruchu drogowego,
- nieprawidłowy sposób przechowywania materiałów budowlanych i odpadów

6. Sposoby prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych

Wykonawca przed przystąpieniem do wykonywania robót budowlanych jest obowiązany opracować instrukcję bezpiecznego ich wykonywania i zaznajomić z nią pracowników w zakresie wykonywanych przez nich robót.

Przed dopuszczeniem do pracy każdy pracownik powinien przejść odpowiednie szkolenie. Szkolenie takie powinno być przeprowadzone przez osoby mające odpowiednie przygotowanie merytoryczne i kwalifikacje formalne do jego poprowadzenia. Pracownicy powinni wysłuchać szkolenia i potwierdzić ten fakt własnoręcznym podpisem.

Strefy szczególnie niebezpieczne na placu budowy powinny zostać wyznaczone i odpowiednio oznakowane.

Roboty na obiekcie powinny być wykonywane zgodnie z wymogami bhp i p.poż. Pracownicy powinni być wyposażeni: w sprzęt ochrony osobistej, odzież, obuwie robocze oraz odzież ochronną, zgodnie z wymogami Polskich Norm w tym zakresie. Plac budowy powinien być zaopatrzony w apteczkę. Do udzielania pierwszej pomocy powinni być wyznaczeni przeszkoleni pracownicy.

7. Środki techniczne i organizacyjne, zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie

- Podczas wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie należy zapewnić pełny nadzór osób uprawnionych do kierowania takimi robotami oraz zadbać o przestrzeganie przepisów BHP.
- Pracownicy muszą koniecznie stosować środki ochrony indywidualnej, zabezpieczające przed skutkami zagrożeń.
- Należy zapewnić odpowiednie drogi ewakuacyjne.

7.1 Wydzielenie i oznakowanie miejsca prowadzenia robót budowlanych stosownie do rodzaju zagrożenia

Teren prowadzenia prac budowlanych, składowania materiałów budowlanych oraz odpadów należy wydzielić, zabezpieczyć przed dostępem niepowołanych osób i odpowiednio oznakować.

7.2 Gospodarka odpadami

Odpady powinny być segregowane, a gruz z wyburzeń wynoszony do zamówionego kontenera ustawionego na czas wyburzeń na parkingu, tak aby nie stwarzał zagrożenia i nie przeszkadzał w funkcjonowaniu kamienicy.

7.3 Minimalizacja zagrożeń zdrowia wynikających z wykonywania robót budowlanych

Kierownictwo budowy powinno dążyć do ograniczenia lub eliminowania hałasu uciążliwego dla wykonawców i otoczenia inwestycji. Na terenie budowy należy zapewnić środki techniczne i organizacyjne, zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia i otoczenia poprzez odpowiednie, zgodne z obowiązującymi przepisami, zorganizowanie stanowisk pracy.

Na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń, należy opuścić miejsce robót najkrótszą możliwą drogą prowadzącą poza strefę zagrożenia.

8. Uwagi końcowe

W związku z występującymi zagrożeniami kierownik budowy jest zobowiązany sporządzić szczegółowy plan BIOZ uwzględniający między innymi powyżej wskazane elementy powodujące zagrożenia na budowie.